

TAHSİN SARAÇ

*toplu
şairler*

1986 LOTUS EDEBİYAT ÖDÜLÜ

"Türkçeyi kullanmadaki özeni, imge zenginliği ve toplumcu içerikle vardığı bileşim, Tahsin Saraç'ın kurduğu kendine özgü şiir evreninin belirleyici nitelikleridir. Özgürlük, kardeşlik, kavga, sevi, ölüm, yaşama sevinci, çocuk, çağın acısı, şiirlerindeki özenli dil ve titizlik dize işçiliğiyle tanınan Saraç'ın başlıca temalarını oluşturur." (Türk ve Dünya Ünlüleri Ansiklopedisi. s.4889)

Tahsin SARAÇ, "üstün estetik düzeydeki yapıtları yanında, emperyalizme, ırkçılığa ve sömürüye karşı yaşam boyu vermiş olduğu ödünsüz savaşım gerekçesiyle" Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin 1986 LOTUS ödülünü aldı. (Aziz NESİN. Lotus Ödül Töreni Konuşması. Çağdaş Türk Dili. Şubat 1989)

"1982 temmuzunda katıldığı Madrid Dünya Ozanları kongresinde varlığıyla birçok bakımlardan dikkatleri üzerinde toplamıştır; çünkü Tahsin Saraç kendi kuşağının en büyük Avrupa ozanları arasında yer almaktadır." (Georges ASTALOS. Nouvelle Europe. 1983. Sayı: 40).

ISBN-975-478-030-7

U27956

ISBN 975-478-030-7

Toplu Şiirler, Tahsin Saraç / 1. Basım, 1989 / Kapak,
Erkal Yavi / Arka Kapak Fotoğrafi, Şinasi Yavuzer /
Kapak Baskısı, Özyılmaz Matbaası / Dizgi-
Baskı, Yaylacık Matbaası / Cilt, Tekin Ticaret /
Kitabı Yayımlayan, Tekin Yayınevi, Ankara Cad.
No. 43 - İstanbul Tel. : 527 69 69 - 512 59 84

TOPLU ŐİRLER

— Bir Ölümsüz Yalnızlık / Güneş Kavgası /
Direnmeler / Güvercin Kasapları /
Bir Seviyi Görüntülemek —

Asya-Afrika Yazarlar Birliği
1986 LOTUS EDEBİYAT ÖDÜLÜ

1970 TRT ŐİR KİTABI BÜYÜK ÖDÜLÜ

TEKİN YAYINEVİ

**BİR ÖLÜMSÜZ
YALNIZLIK**

Birinci basım : Çeviri Yayınevi 1965
İkinci basım : Şiir-Tiyatro Yayınları 1978
Üçüncü basım : Tekin Yayınevi 1989

KARŞI

Kara dağlar karanlığı göğüsler
Kalkar kartal kanatlar kayalardan
Ulu yalnızlığında dev soluklu Tek
Yaratılmış, tanrılara karşı.

Uzak, mutluluklardan küçük ve ılık
Uzak duyduğundan özgenin
Sığmaz da yaratıklığın o küçük çemberine
Söylenir güne karşı.

Ulur ala kurtlar orman karanlığını
Gerinir damar damar yeşili kara taylar
Öter maviyi kuşlar, uçar ağırı
Bir güç ki tutsağı güçlülüğünün
Çarpar kendine karşı.

Giremez mor aydınlığına evreninin ne yapsa
Sınırı sınırsızlığına teğet bir cüce
Işığa karşı bu, doğan güne karşı
Ve kör küçüklüğünde, buz bencilliğinde
Sevgiye sevgiye sevgiye karşı.

Esrik yellerde başı bir yabancı
Bir ayrı pınarlardan susuzluğu hep
Boğazlanmış sevisi insan sıcaklığıyla
Han yüreği ve bir çift kömür, köpkömür
Erir öylece kanında suskun suskun
Gecesi gecesine karşı.

Serin özgürlüğünde solumak doğanın
Ve gök kuşağında salıncak kurmak
Coşup coşup da yıldızlara tekme
Ve sonra açılıp açılıp ötelere
Şöyle yürek dolusu yaşamak varken
Ölmek, hücre hücre, ölmek, göz göre göre
Yasak duvarlarına karşı.

TİKSİNTİ

Kemirir kaya kovuklarını gece
Bir o taş dilsizliğinde, derin...
Kum kum gözlerimde, kum kum
Uyunamamışlığı düşüncelerin
Tiksinti.

Sağar sarı yıldızları ışın ışın
Alaca bir mavide gözbebekleri
Ki çalar kapısını ötelerin;
Öbür yanda uyur çiftler ayrı evrenlerini
Susar gecesini herkes, örer yalanını
Bir oyun, bir oyun, bir oyun ki çirkin
Tiksinti.

Damarlarda bir o ılık salınmışlık
Pis kokusu bir et, bir tuz, bir terin
Kudururken çayırlarda al boğalar, doru taylar
Tiksinti dört duvar içinde tutsak
Pelte mutluluğundan döşeklerin
Tiksinti.

Yeller cirit atar oysa yine doruklarda
Yarlarda çekik ve dik dağkeçileri
Boynuzlar bulutunu yücelerin;
Ve bir o buz çağlayanlar esrikliğıyle
Koşar soluk soluk ürkek karacalar
Islak diriliğini yaban bitkilerin;
Uykulu bir sıcakta kurur oysa bir bir
Yemyeşil sürgünleri gencecik yüreğin
Tiksinti.

Ve özlem
O ak ışıltısına bataklıkta çiçeklerin
O buruk, o diri, o kütür kütür
Dile sığmaz tadına yasak meyvelerin;
Özlem, özlem, özlem
Alabalık yıkanmışlığına pırıl pırıl
Bir o dağ sularında sepserin.
Özlem...

ÇAĞLAR BOYU

Sağır mağaralarında unutulmuşluğun
Dolaşır ılık bir şaşkınlıkta
Mezarlarını yitirmiş ölüler.

Kıpırdar kör kuyuların yosun uykusu
Ve salkım sakallı taş yontularda
Bir Asur gecesinden çatlar zaman.

Boşanır birden çağlar zincirinden
Kamçılı kral kapılarının aslanları
Çıplak tutsaklar üzerine
Bronz bedenleri dövmele.

Sonra yürür öfke burunlu fırtınalarla
Sel sel çeriler kentler üzerine
Önde o en usta ölüm biçenler.

Gerilir bir acı gök tüm yuvalara
Kum dolar süt pınarı göğsüne anaların
Boğazda tıkanır lokma akşam sofrasında
Soğur sıcak yatakları o elma kokulu
Yayla sabahı bakışlı ak gelinlerin.

Ve birden üşür karanlık korkunç çığlıklarla
Yazılır kara kanı kara mermere
Bir şimşek kılıçla bölünmüş gerçeğin.
Ve yükselir sonra ortada çağlar boyu
İnsan kemiği kokan kopkoyu bir dumanla
Ulu bir utku için dikilen en yüce anıt.

DEĞİL Kİ

Nice çemberler içinde kabuklu gölgeniz
Bölünmemiş uykularınız hiç uzak ötelere
Duymamışsınız kan sıcaklığını kardeşlikle öpüşen
Göre değilsiniz siz gepgeniş ufuklara
Kocaman denizlere büyük fırtınalara
Kafanızda çakmamış yıldırımlar şimşekler
Sokak sokak koşmamışsınız hiç yürek koltukta
Sevemezsiniz sevemezsiniz sevemezsiniz
Yüreğiniz yüreğimiz değil ki.

Ve siz ey körler o bakıp bakıp
Yediniz güneşlerde sofra kurmadan
Samanyolundan hiç çakıl toplamadınız
Yıkanmadınız gündüz hiç o ay göllerinde
Yürümedi özsu dallarınıza baharla
Yıldızlı bir sabahta asılmadınız hiç
Söylenmeyi bilinmeyi görülmeyeni görmediniz
Göremezsiniz göremezsiniz göremezsiniz
Gözleriniz gözlerimiz değil ki.

Siz hiç ölümlerde kayak kaydınız mı
Dokundunuz mu soluğuna o en varılmazlığın
Yemediniz açlığını düşünü paylaşmadınız
Sizden öte sizlerin o yoksul yuvalarda
Ve yağmur yağmadınız hiç alın terlerine
Avuçlayıp yüreğinizi şöyle bir sunmadınız
Renk ve inanç ötesi insan sıcaklığına
Gerip tüm antenlerinizi derin karanlıklara
Kol uzatmadınız hiç ulu bir yalnızlığa
Ve kokmuş us düzeninde ki kaç yüz bin kılıflı
Tutup okşayamadınız mutlu çılgınlıkları
Okşayamazsınız okşayamazsınız okşayamazsınız
Elleriniz ellerimiz değil ki.

Ve siz polis burunlu, o kuşku torbanızda
Yoksun ışık tadından dostluğun içtenliğin
Ciğer dolusu haykırmadınız tek bir gün olsun
Ve baş alıp ağışından kadife kadınların
Tutsak iniltilerine kulak vermediniz hiç
Soylu ezgileriyle halkımın harman sonu
Ezim ezim ezilmedi fındık yüreciğiniz
Dağca konuşmadınız siz ovaca konuşmadınız
Ve ışıllı ve serin o yaz gecelerinde
Yıldız içip de evren türküsü söylemediniz
Söyleyemezsiniz söyleyemezsiniz söyleyemezsiniz
Dilleriniz dillerimiz değil ki.

Ve işte
Elleriniz ellerimiz değil ki
Dilleriniz dillerimiz değil ki
Yüreğiniz yüreğimiz değil ki.

BİR ÖLÜMSÜZ YALNIZLIĞA ŞİMDİ OTAĞ KURDUĞUMUZ

İslanır bir orman yağmurunda şimdi uzak
O bir suskun mavide ışılan ilk sevımız.
Kalacak tüm karanlığıma karşın belki tek
Yalnız seni uyuduğum şu ılık gece.

İlk soluğunca evrenin bir serinlik
Serpilir yirmi çağlar ötesinden çölümüze
Kaç ölümler aşık da vardık ancak işte
Bir ölümsüz yalnızlığa şimdi otağ kurduğumuz.

IŞIKLI BATAK

Çıldırta, boğucu, erdemsiz bir susuş
Ve sağır bir dengede kan ve demir.
Bir tavansız bulantı ve küçük yaşantılar
O yılan düşlerinin mağara soğuşu
Ve geceler üstüne sıcak evren soluğumuz.

O en hiç varılamaz yıldız dek
Uzayda bir yel-ışık mutsuzluğumuz.
Acılı ama güzel, ak koyun özleminde
Gelecek meltemli baharlara
Ağaçlarla dal sürdüğümüz.

Kaynar kumlu uykularda, ter ter, kurtuluşu
Ulu bir çağ eşiğinde açların, tutsakların.
Ve çöker tüm yeryüzünün ağırlığı üstüne
Afrika ormanlarınca şişer, körük körük
Şu yörük kadınlarının kalçasınca yüreğimiz.

İssizlik kokusunda biçilmiş tarlaların
Yitikliğinde çöllerde bir devedikeninin
Uzak anısından artık böğürtlenli göklerin
Nice bir yürekle nice sevdiğimizi ne bilsin
O, yanından bir yaban ot kokusunda geçtiğimiz.

Kaynar kumlu uykularda, ter ter, kurtuluşu
Ulu bir çağ eşiğinde açların, tutsakların.
Ve çöker tüm yeryüzünün ağırlığı üstüne
Afrika ormanlarınca şişer, körük körük
Şu yörük kadınlarının kalçasınca yüreğimiz.

Issızlık kokusunda biçilmiş tarlaların
Yitikliğinde çöllerde bir devedikeninin
Uzak anısından artık böğürtlenli göklerin
Nice bir yürekle nice sevdiğimizi ne bilsin
O, yanından bir yaban ot kokusunda geçtiğimiz.

Karanlığa gölge düşen kenetli suskunluklar
Ötesinde, şu ölüm suları ötesinde
Yüzüp yüzüp de bitiremediğimiz.
Piç bir yazgı bu, piç, varsa tümünden piç
Şu bizim yalnızlığa çarşıya gerilmişliğimiz.

Bir yapışkan sıkıntı mor kanımızda
Çırpındıkça daha bir gömüldüğümüz batacak
Bitecek belki ancak, ama ancak
Kurşun ve boz maddenin öpüştüğü o bir an
İlk ve son Tanrı'ya denk olduğumuz.

BOZGUN

Mavi mağaralarda ter soğutur atlarım, sıcak savaşlardan
Bozulmuş güneş dengesi kentlerimin, utanç sabahlı
Unutmuş son soluğu yuvada kaçışan kuşlar
Bakamaz olmuş başağa, asmaya, dağ yellerim
Yenik; ölkem, dolgun göğüslerinde kadınların, ışık kalçalı
Bir ezikliği dalgalanır burçlarımda kara bayraklar

Ve...

Susar da sessizlikler, susar da yankı yankı
Tan söker tüm karanlığıma gözbebeklerin.

Şimdi serin bir çekilme sularımda, gün yoksunu
Batmış son kadırgam da gümüş ağıntılarda
Yepyeni yaşantılara fırlayıp bu yenilgiden
Üç boyut ötesi artık ve uzak yoğunluktan
Gök gerilmişim geceler, yalnızlıklar üstüne
Bir tanrısal yücelikten ölüme asılı kaldığım

Ve...

Öper de uykunu yeller, dağınık saçlarında
Isıtır tüm donmuşluğumu uzak ellerin.

YALNIZLIĞIMI ...

Yıkanır cam yeşilinde kentler bir ikindi
Balkır bir kadife bakış o eski uzaklarda
Tüy tüy, yonca yonca efileyen yellerde
Bir görüntü gün batar doruk yalnızlığımda
Bir itilmiş, bir çekilmiş öyle iki karaltı
Olanaksız sevilerin tümünden yol ayrımında
Bir ölüm gölgesi, yumrusal bir yaşantı şimdi artık
O yosunsuz balıksız deniz gecelerinde.

Göç kalkmış yaylalarda titrer yalnızlığımı
Alaca serinliğinde akşamların bir kuru ot.

Bir turna teleği ve o güz sabahları
Yarar bir yaban ödeği uykusunu ak göllerin
Puslu, puslu bir yoğunluk yılgın koyaklarda
Ve apak bir ışıltıda günortaya yakın
Çiseleyen bir eziklik sol göğüsün altında
Acılı bir burkuntu ve bir uzaklar kokusu
Öyle burun direğinde, göksel yalnızlığımda
Ve sonsuzca anlamsızlık bitenler ötesinde.

Gece, eski kalelerde söner yalnızlığımı
Bir o bozgun sarılığında cılız bir ışık.

SOYLU UTKU

Kıpraşan yıldızların kırık aynası
Doldurur körfezinde kara uykuların
Yasak umutlar kupasını.

Kül kokulu bir açlığın soğuk kırbaçı
Kovar kuytu ormanlardan yılgin kurtları
Islak geceler ötesine.

Çözülürken donmuşluğu sisli pınarların
Bir buzul susuşlu, o duygusuz
Kişner tüm görkemiyle bir sağır boşluk.

İşler iliklerine yorgun gölgelerin
Tütün ve içkilere boğulmuş en son akşam
Sımsıcak teninden, oh, bir akım, kadınların.

Kutsanır ekmek ekmek, yel yel, çiçek çiçek
Özlemi yaşantıya bir engin yığınların
Yazmış alınyazısını apaydın ellerle.

Değil uzak ötelerde artık değil
Süt ırmaklarla akılan o
Vurulmuş güneşteki mavi mutluluk.

Dağlar bayrak çekilir o en soylu utkuya
En geniş alanında bir o varılmışlığın
Aralanırken tanyeri bir yonca kokusunda.

AMA SEN ...

Duyup buz sıcaklığını kutup gecelerinde
Aç soluklu, uzak, eskimo yuvalarının;
Dudağında kurumuş gülüşünü zencinin;
Susuk ezikliğini Hintli paryanın;
Görüp sarısında, akında, karasında
Eş çabayı erince, özgürlüğe, ekmeğe
Utandın mutluluğu bölünmüş acundan
Renk, çizgi kavramına tümünden çizgi çektin.

Tek sarılsın diye kişiöğulları
Sarmaşıklar örneği birbirlerine
Gün alan her karışa sevgi tohumu ektin;
Ama sen
O umut, o barış çiçekleri yerine
Savaş alanlarında barut kan mı görecektin?

Toplanır yeniklerin utancı yanağında
Açılır halka halka suya taş atmışçasına;
Çökertir göğsünü kabartmaz
Isırgan övüncü karagüçlülerin
Bükülen her boyunla burkular yüreğin;
Ama sen
Dövüşlerde ölenlerle ölürken
Kalkıp utku türküleri mi dinleyecektin?

İşte gidiyorsun kardeş adımlarla
Açsın kapılarını ülkeler;
Tüm yeryüzü oturttuğun içine
Ekvator belinde kemer;
Kutsal bireyliğinde orman kardeşliğiyle
Sevdin insan sıcaklığını
Ve hep bundan çıktın.
Ama sen
Şu tüm sevgi yüreğinle denizlere sığmazken
Damlaların kininde mi boğulup gidecektin?

BOĞUNTU

Bıkmaz mı

Dağlar oturmaktan, sular akmaktan
Ve güneş her gün doğrulup aynı yöne
Doğudan doğup batıdan batmaktan?

Bıkmaz mı

Kara, kara olmaktan; ak, ak;
Hep nane mi kokacak nane çiçeği
Konuşmayacak mı hiç şu kayalar
Evlerde mi oturacağız hep böyle
Ayağımız kesilmeyecek mi topraktan?

Bıkmaz mı

Anlamsızlıktan şu sonsuzluk
Gizi çözülmeyecek mi oluşun
Hiç mi bilinmeyecek şu evren
Yıldızlar sırtacak mı hep uzaktan?

Bıkmaz mı, ama hiç bıkmaz mı
Yaratan, yaratılan aynı kalmaktan?

GÜÇLÜ ÖLÜM

Nola ki dağ yelleri kudurup esen hepten
Kopmaz kaya gerçeğine inanmışlığı yosunun.
Acı kaplan gücünün o küf karanlığında
Işıtır bir ak ceylan bakışı tüm ormanı
Gülen, kan sıcaklığında donup, kıyıcısına.

Göge kesmiş yüreği, sevgiye, sonsuzluğa
Akar tüm güzelliğinde yeşilin sular boyu;
O düşünüyü yitirmiş aç sarı yuvaların
Uyurken gecesini bir öte baharlarda
Böler soğuk bir demir sımsıcak uykusunu.

Ne var ki daha bir güçlü olur ölümü
Söyler söylenmeyi çok kez suskunluklar;
O ıpışık gözlerinden bahar-çocukların
Fıskırır bin yıllardan gömülü fidan düşler;
Ve kan gülleri açar, körpecik, pırıl pırıl
Bir o başka sulara gülümseyen tanlarda.

GEÇKİN BİR KIZDAN GECEYE

Aralanır kara camlar ardından, sessiz
Geçkin soluk bir kızın boğuntusu, geceye.

O uyku uyanıklık arası kollarında
Gerinir bir umutsuz açlığı, geceye.

Bir çağların o güneş pınarı gözlerden
Düşer şimdi söpsönük bir pırıltı, geceye.

Dal yıllar yığınınından burkucu bir esinti
Değdirir ayaklarını kaskatı geceye.

Emzirir pırlanta yıldızlarla göğsünde
Düşsel bir analıkta çocuğunu, geceye.

Geçer o sancıları tüm soyunuk kızların
Ak örtüler altında, gecemden, geceye.

Ve sen ey O, her akşam, üstüne göz kapaklarım
Bir cezayir menekşesi kapanır, geceye.

KENT-GÜZEL

Uzanmış uyur işte sonsuzluğu Kent-Güzel
Yine titrek solgunluğunda, serin güneşli;
Yıldız üşüten bir fırtınada, bozgun dönüşü
Vardığım, ısınmaya o ilkyaz soluğunda.

Gülen ışıklı maviyi tül tül bir gök altında
Dinlenip durur şimdi o dingin sularda
Finike günlerince bir Akdeniz sabahlı
Eski Babil bahçeleri yüklü kalyonum.

Sinsi kokusu dışarda kurt kuş kavgasının;
Sarı iplerle geceye gergef dokuyan yağmur;
Öte duvarında artık kıyıların, o küçük,
Ve ikinin eriyip bir olduğu düzeyde
Yayılan iç sıcaklığım, barış içre, evrensel
Bir ölümsüz güzelliğe, bir doruk esenliğe.

Gözlerinde geceler güzelliği, düş gölgeli,
Işır bir nil yeşilinde tan yelleri, tanrısız;
Beklediğim uykusunun kıyısında
Menekşeye keserken gök.

GÜNEŞ KAVGASI

Birinci Basım : Dost Yayınları 1968
İkinci basım : Şiir-Tiyatro Yayınları 1978
Üçüncü basım : Tekin Yayınevi 1989

GÖK GÖK OLALI TANIK

Gök gök olalı tanık, yer yer olalı
Çizmiş soluk bir açlığı, yazgısınca, toprağa
Kara saban ardında çökük omuz, bükük bel.

Gök gök olalı tanık, yer yer olalı
Vurmuş alıcık hep güvercin yürekleri
Ve tam başkılanacakken sevi: bir karayel.

Gök gök olalı tanık, yer yer olalı
Dokunmuş hep aynı kan, aynı açlık, aynı kıyım
Çağlar gergefinde; ne mekik değişmiş, ne el.

KIYA, KAN, HAK VE SEVİ

Son bir öpüş sıcaklığı gül yaprağı dudaklarda
Dört duvar ardında bir dul ilk yılların ak umudu
Küsmüş yemeğine yavru, bakışları buğu buğu
Kanar sol böğründen al al bir güneş delikanlı
Çılgın kokusu içinde o yaban otlarının...
Bu mavi, bu demet sevgi, bu gelin doğa yanında
Bu baharda bu kan, bu barut, haa?...

Kıyıcılıktan utanan kafaya
Bir buyrukla beş el kurşun sıktılar.

Yitik bağlardaki dipdiri mor salkımlarda
Sürer sımsıcak anısı o bir körpe ellerin
Bir kalem-gençkız şimdi kara kadife bakışlı
Çayda çimen bir çocuk mutluluğunda esrik
Netsin ki prangalı yüreği, ayakları
Çağlardan kopup gelen sarı aptallıklarla
Kırıp atacak ama tükruk gibi hepsini
Töredışılık bir kez illerinin töresi!..

Sevgisi serin sularla alacalanan yüreği
Töre diye, yasa kural diye dama tıktılar.

Bir gök dokumak ister tüm evren üstüne bir gök
Bilinç aydınlığının o apak gergefinde
Yağmur, güneş payını her tarlaya verecek
Ve de kirlenmemiş hiç kutsallık ipliğiyle.
Bir erinç pınarı olmak ister yüreklerine
Kişilerin: karnı tok, yarınına güvenli
Ve uyuyan o yeşil uykusunda ormanın
Üveyiklerin öttüğü yeller özgürlüğünde...

Mutluluğu sağnak sağnak yağmak dileyen kişiyi
Ala tanda ak direğe astılar.

Başkaldırır aha kollar, o demir döven
Soluk ister bak ciğerler, o kömür yutan
Ve diretir ayaklar, o saban ardında koşan.
Ve yorgun bir akşamda kurulan sofracıkta
Düşen alın terinden ıslanır da utanır
Emeğinden adamın, katıksız kuru ekmek.
Ve iner perde perde bir bıçak gölge
Dil bulmamış öfkelere kapanan gözlere.

Sıcak somun gibi hakka uzanan ellerine
Candarmalar çift kelepçe kaktılar.

AK AVRUPA YADA ISIRGAN UYGARLIK

(Pau parkındaki zenci kız yontusu için)

Isırgan bir uygarlık, ortaçağ kaçkını
Haçlı, tabancalı, birazcık da kininli
Eli yatkın, her yolla, bire bin tecimine.

Soğuk acı yelleriyle kuzeyin durmadan
Kayan koyu bir aptallık gemiler dolusu
Alyanak, karpuz kıçlı denizcilerle
Eskinin sıcak ipek ülkelerine.

Sinsi uzlaşmalarla baylar katında
Saplanan bir kemik diş yüzyıllar boyu
Saz benizlere, çikolata tenlere.

Tüm görkemi yanında parkların, müzelerin
Taşan terli bir utanç Ak Avrupa'dan
Kara yontularda baktıkça gece
Bronz bakışlarla zenciler güneşe.

ÇAĞLARDAN ÖFKELERİN GÖK GÜRLEMESİ

Ezanlar, çanlar, göğe yönelen kollar
Ardından keskin balta, ince kıl boyun
Ve kocaman kurumuş bir kan göleği.
Ama ıssız dudaklarda, bakışlarda çöl çöl
Yine yılgın yığınların o taş dilsizliği
Ah o taş dilsizliği.

En dışında mavinin şu güneşe soyunmuş;
Kurutan öz suyunu erdemin, güzelliğin
Pis kentsoylu töresi.
Bunca eşitsizlik, açlık, sevgisizlik
Bunca doğal yaşantıdan uzaklık karşısında
Bir utanç duygusu, bir saklanma, gizlenme
Yenik yiğitlerin kılıcı gibi.

Çağdışı çukurlardan sıçrayan dört bir yana
Kafalarıyla yellenen mutsuzların çamuru
Körpe gelinlerin göğsünce dik alınlara
Kara çalan uşağı, alçağı, soyguncusu
İğrenç, yalan, sinisi.

Bencil mutluluğunda gül elli ecelerin
Koyu gölgelerle yıllanmış bir inilti.
İşte utanç aynasından şölen akşamlarına
En derin kuyulardan anca ışığa varmış
Bir kanlı, bir kara kırbaç izi.

Firavunlar, krallar, sultanlar gecesinden
Açan uykular üstüne yürek saksılarında
Hep yediveren bir gül, sımsıcak halk sevgisi.
Son korku otağının yıkılması göklerde
Çağlardan, çağlardan, çağlardan kopup gelen
Aç öfkelerin gök gürlemesi.

Ben, her baharla emeğin tunç gücünü
Al diriliğinde gelecek kuşakların
Yeşeren o yaprak yaprak,
Ölüm artık nola ki?
Tüm yeryüzünün soluğu Ben,
Ben, evrenin sesi.

SENLEME

Sen ey dört mevsim duruşlu ecem,
Yasaklığının bileği taşında gecem.
Yayılır en büyülü bir suskunluk, sarımsı
Sonun sınır taşında güleceken gözlerinden.
Ve de bakır sularında şu güz koyaklarının
Sepserin mor bir ölümü sürükler, aha
Geçtiği yerde gölgen.

Yeşil ölüm yelliğınle
Ezginliğimsin sen benim
Sen benim ezginliğimsin.

Sensiz, ayağ götürür tümnden dirlik düzen...
Mutsuzluklar, sayrılıklar, açlıklar üzre ama
Işır kara yağmurlardan sonra en insanca
Onduran, gönendiren bakışının gökkuşağı.
Düşündürür maviler ve sonsuzlarca güzel
Ve içimizde ve sıcak o en dost yüreklerce
Uçmaklar, tamular, tüm dinler ötesi
Evrenin, varlıkların uyumunda bir Tanrı.

Tanımlar dışındalığınla
Gökselliğimsin sen benim
Sen benim gökselliğimsin.

Sen ağırlığınca suskunluk edersin
Gömgök dirilik, bir dal aydınlık
O bozkır yazlarının yanıklığında türkü
Süt gibi ak uykularda akıp gitmek sen
Sen, yürek patlattığım yoluna kaç kez.

Dizelerimdeki yerinle
Ölümsüzlüğüksün sen benim
Sen benim ölümsüzlüğüksün.

Ekmeğin ortasında bir çöl ve ıssızlık
Boşluğa bıçak bıçak saplanan çığlık
Tuz ekilmiş bir ustura yarası sonra
Ve o sen sen acısı uzaklığının...
Çiçeklenen bir evren düşlercene birden
Ardından akışan bir güneş seli
Ve Diyarbakır düzünde kaçan kısıraklar gibi
Seviyle dizginden boşanan saçların...

En dışı sevişkenlikle
Diriliğimsin sen benim
Sen benim diriliğimsin.

Su yeşili, su mavisi aydınlıklara
Omuz omuza gecemiz
İlerler kart dikenler ortasında tüm.
Çekingen bir sarılıkta sabahlar üstünden
Şu mevsimsiz acı bir göç kokusuyla havada
Kan-kara bir güvercin, mutluluk,
O SEN, iki ucu denk ölüm!..

Yapyalın yüreğinle
Yalnızlığımın sen benim
Sen benim yalnızlığımın.

SEN ÜZRE DAL DAL İNİŞ

Kapadı kanadını kuşlar kanayan karanlığıma
Sarımtrak bir ölü topuğudur artık o eskiler
Diri bir acı ki, öf be, Antep biberi
Zonklayan saç uçlarımda böğürtlen böğürtlen
Dökük köprüler gibi çatırdayan bir yalnızlık
Ve tütün, ve içki, ve sonra, ve, ve
İşte kanlı gözlerini oğuşturdu kum kum
Devrilen dul bir sabaha uyanan uykusuzluğum.

Bir genelev kokusu kentte duman duman
Savrulan bir ursuzluk sokaklarda kül kül
Kol gezmede hayınlığın kaytan bıyıklı soğuğu
Elinde kel kamçısıyla kementli törelerin
Öte yanda bir güneşli, bir yıkanmış mavi
Ve bir Niğde elmasından gülümseyen gölgen
Ki korur tüm çirkinliklere karşı sitemizi.

Suçlamalar, korkutmalar, yasaklar denizini
Bir balına gibi yarıp bugünlere çıktım ben
Sen şimdi son ölümden yeşerdiğim dal benim
Koru yıllarca küllenmiş açlığımdan göveren
Erim, dal susuşunla, dal dal inişini
Sen üzre, sen olan tümünden yürek akşamlarıma

KANARYA SABAHINDA ERİNÇ

Güneşin güzelliğini görebildi mi bir
Vardı mı çivit serinliğine çarşaf göklerin
Yaprak yaprak titredi mi koca çınarlarda
Hele bir de aldı mı o burun direğinde
Baş döndürüden kokusunu dağ yellerinin;
Yırtar ekşi uykusunu kartalcana yırtar
Siğ sular evreninden kurtulmuş yumruklar.

Kurtulma çabasında bir en bilinçle Çılgın
Kavrulan nar göğüsleri uzak kasırgalarda;
Diri vişne dudaklarıyla ısırın bir bahar
O en yalnız dorukta öz suyunu gerçeğin.
Ak elma serinliği ak ceren soluğunda
Aralanan dişleri sarı yıldız ağması
Yaban ki bakışı el el yıldızlarıyla
Kadife gecesinde sonsuz Haran ovası.

Kendi yürek yelkeniyle açılmış gider artık
Yasak güzelliklerde avlandığı adaya:
Yok gölgesi tanrıların, kutsal betiklerin
Tembel tozu törelerin ve o kör yargıların;
Seçip yazar yazgısını büyür insan bilinciyle
Kırdığı her halkasında paslı düzen zincirinin.
Ve bir yüce kurtuluşun o kanarya sabahında
Şimdi artık sünger sünger emer vardığı erinci
Dev bir aynaya yansımış kara zeytin gözlerinde.

ÇIPLAK BİR SEVİ ÜZRE

I.

VAR SIN YA . . .

Bir mutluluk coşkısına katılmış akar her şey
Toprak sel, ışık sel, güneş sel, ay sel
Sel orman ve deniz; sel... sel... sel...
Ve sen ey
Kutsal sular, tapınaklar, tanrıçalar önünde
En yüce kalelerden adını ünlediğim
Varsın ya, uzak olsan da, soluğunla evren güzel.

II.

SUSKUN SIZI

Emer eriyen güneşi kasnak gibi gökyüzünde
Yelle yeşil öpüşürken bir yıkanmış mavi.
Serinletir iki gölge kızgın kayaları
Vurulmuş bir mutluluğun sarılırken yarası.
Kıyı kentinde bir tepe
Ve o gür saçlarında bir ak gelin yıldızı...
Bir Bursa bıçağı gibi işler tâaa kemiğe
Gürül gürül bir sevide, kara kurallar yüzünden
Bakışamadan ayrılıştaki o suskun sızı.

ÇATLAYAN YALNIZLIK

Kısımış ince kemiklerini ilkel bir erinç
Üşür, ıslak ıslak, düşsel ikindilerde.
Mor yağmurlarla dövülen
Delikli çingene çadırları.

En kızıl karanlıkta, o mızrak çılgılığıyla
Havalanır bir mezar kuşu
Titreşen soğuk bir yitilikte.

Büyür çıplaklığından dal dal bir genç kız
Terlerken yeşili bozkır
Bir göktaşu gibi giren geceme.

Ak dut gibi süzgün şimdi sayrılarevinde
Yorgun suskunluğunda ıpılık düşler diker
Gümüş ipliğiyle o gerçeklerin.

Bir yanından çatladı işte yalnızlık
Bir bıçak duygu ki korur her şeye karşı
En kötüsü ölüme.

Çağlamsı bir mutluluğu çiseler artık
En sağır gürültüsünde o sessizliğin
Son dikende kanattığımız yürek.

KIRIK İKİNDİ

Kirli sarı güneşlerde yoz bir yaşantı
Ve sonunda varılan
Bir kırık ikindi
Yorgun.

Nice vuruşmalardan sonra varlanır ancak
Gümüş usturasında yıldırımların
O hep varılmışlık ötesinde barınan
Ağu yeşili renginde gerçeği
Mutluluğun.

Ama göz göz, yürek yürek, ve kan sıcaklığında
Açar, binbir fırtınanın demir parmaklığından
Birden, o gökkuşağı gülüşü
Onun.

Ve başlarken düşlerin şu esrik ılıkığı
Bir gondol gibi salınır
Kurşun göz kapakları
Kara sularına
Uykunun.

BİR KIL BOYUNLUNUN YERSİZ ÖLÜMÜ İÇİN

I.

En sonunda yıkadılar bütün çektiklerini
İki soluk dua, bir kazan ılık suyla.
En sonunda gömdüler sağır, katı toprağa
Çıglıklar, dövünmeler, ağlama yağmuruyla...

Gömdüler kül bakışlı bir suskunlukta, ama
Gömenler gömülmüşlüklerinden çağlardır habersiz
Çoktan ölmüştün sen adam, çoktan ölmüştün sen
İkinci ölüm yersiz.

Yaşamak mıydı yoksa
Kula kul, Tanrı'ya kul bir düzeyde sürüklenmek
Ve aç akşamların o saz güçsüzlüğünde
Bir kanguru örneği, hem kesesiz
Yedi yavru bir karıyı yüklenmek?

Gerçi hep pis duldasında korku ve acıların
Dil vermedin tüm bir yaşam; ama şimdi gel
Bir çift söz et; söyle hele, oralardan ne haber?

Orada da kıyıların arasında ayırım var mı
Orada da kardeş kardeşe kıyar mı
Orada da her son bakış özlem, her son soluk ah mı
Orada da sevmek
Orada da gülmek
Orada da duymak ve düşünmek günah mı?

II.

Ve işte yatıyorsun kıl boyunlum
güneşten ve gökyüzünden uzak
Oyulmuş o zeytin, o zeytin gözlerin
Oyan yine yılanlar mı?

Susmuşsun kayalarca, taşlarca
Yürek dolusu konuşamadan gittiydin oysa
Mapusane türkülü, kelepçeli, süngülü
Ve yedi renk ötesi boyalı özgürlükle
Susturan kişiyi orda da yine yoksa
Töreler, yasaklar mı?

Bir de çıtlatıver hiç yığınlar duymadan
Ve bozulmadan düşü afyonlu uykuların
Son umut ipliğinin bağlandığı o yerde
Kutsal betiklerde anlatılanlar var mı?
Öte dünyası da sakın kişinin bura gibi
Kendi yürek büyüklüğünce değil de ancak
Çizilen sınırlar mı?

III.

Sorularım anlamsızdır şu ölümünce senin
Ben bilirim; vay başına sencek bilmeyenlerin.
Ve bütün bunlar bil ki Tanrı katında da
Biri yer bini bakar hak terazisindeki
Özgürlük, eşitlik, kardeşlik için!...

BİR SEİNE GECESİ

Bir Seine gecesi, serin
Ay ten renginde.

Yıldız güzelliğinde titreşir şimdi sevgi
Burda, Brezilya'da, Çin'de.

Mermer kadifeliğinde kollarının
Çağırır paylaşmaya yeşil uykusunu
Seine, düşlerce derinde.

Nakışlı kör kulelerinde kapkara papaz hıncı
Nemli kandil yağı kokan soğuk kiliselerden
Yayılr tunç katılığı, çan seslerinde.

Kirli, kanlı dişleri sömürmüşlüğün
Tutsak kemiklerinden özgürlük çün dikilmiş
Koca yontulardaki her çekiç izinde.

İğrenç bir bencillikte çarmıha gerilmiş
Hak, tüze kavramı ve emek saygısı
Ki biter Ak Avrupa ötesinde.

İki dal arasında oluşuvermiş
Kekikli, Pir Sultan'lı, Karacaoğlan'lı
Bir elma, kokusu yalnız ve yalnız
Gülüm Anadolu'mun türkülerinde.

İlk günah çizgisinden dal sürmüş
En doğal, en soylu, en ılık bir duygu
Yeri yok törede, dinde.

Bir tanrısal susuştur konuşur artık
Yürek gözbebeğinde.

İŞTE O ATATÜRK

Kir tutmaz, gölge tanımaz, bitek topraklarında
Saldırganların yüzüne ilk yumruğu indirmiş
Yiğit, soylu bir halkın, yiğit ve tok sesi...
Çağlar karanlığında Anadolu gecesinden
Ezilenlere umut yanan ilk çoban ateşi
İşte o ATATÜRK.

Asmalarla, zeytinlerle, ekinlerle ışılan
Tan serinliğinde çalışan bronz eller...
Demir ocaklarında, kömür kuyularında
Yüreği pek işçilerin ak alınını donayan
Öpülesi, saygıdeğer boncuk boncuk ter
İşte o ATATÜRK.

Sarı kemiklerde, kara derilerde
Henüz anısı yitmemiş o kamçılı sızı
Göverirken bilinç bilinç ulusal bir dirilişte
Tutsaklığın utanç duvarını yıkmış ülkelerde bugün
Çekilen bir bayrak var ya özgürlük üzre
İşte o ATATÜRK.

Kurtuluş baharında bütün insanlığın
Uzak artık kavgadan ve kandan
Güvercin sevgilerle tüy tüy ve mavi
Ilık meltemlerle dalga dalga yayılan
Tüm yeryüzünde kurdun kuşun kardeşliği
İşte o ATATÜRK.

Ne ki güzel, ne ki iyi
Ne ki büyür yaklaştıkça
Dağ dağ, kavram kavram...
Ve ne ki sınırsızlığın en ışıklı sularında
Yansır, yokluğu varlığınca diri
İşte o ATATÜRK.

KAVRAM ATATÜRK İÇİN

En öpüşken bir dudaktır Anadolu'da
Eti güneşiyle Selçuk çinisi
Bu altın uyum SEN.
Ve çiğnetmemek için şu Ağrı doruğunu
Ege ovasını, Toros otlaklarını
Atılan kurşun oldu ya
Halk halk tüfeklerden
O ilk SEN.

Yüzyıllardan kıyımına haçlı uygarlığın
Bilinçle başkaldırıp alçaklıkları yenen;
Türkmen kocası Yunus'tan, Karacaoğlan'dan
İnsan sesi ulusumun tüm evren üzre
SEN.

Alinterinin o en gür kaynağından
Her sofrada bölüşülen sıcak ekmek, gül yürek
Ve kollarca işlenen verimli toprak.
Çağlardan süzme bal bir bilgelik
Kılıca karşı saban ve de çark
O SEN.

Aracı, ana malcı ve polis
Besili ispanyol papazlarınca
Boğazlarken ışığı geceleriyle
Var ya güzel gök kuşağı altında
Özgürlük, mutluluk türküleri söyleyen
Güpgürbüz, güneş yüzlü, yarın bakışlı gençler
O hep SEN.

Kavga var ya, ve hep olacak ya
Açlığa, sömürüye, bilisizliğe karşı
Tüm yeryüzünde artık
Şimden geri SEN.

SEN
Çağa onur veren
Her kavram
Her neden.

SON MAVİ KUŞ

Kavramlar çizgisinin silindiği noktada
Tanımlar ve bilinçler ötesinde tümünden
Görünmez bir atlas köprüdür Sevi
Kara kalabalıklar ortasında güpegündüz
Yalnızlığından yalnızlığıma kurulmuş.

Sabah güneşi gülüslü o ak dişleriyle
Susunluğunun sıcak, o sımsıcak suları
Bir ağulu sızıyla gelmiş de bize
Kanayan yürek olmuş.
Mutluluk son mavi kuştu, şu yaz dönümünde
Yol başında, hiç yüzünden, kör bir kurşunla, o da
Bakmışsın, bir ikindi, sol göğsünden vurulmuş.

Kaçıp kurtulamadığım özlemler doruğunda
Doğduğum kentin doğası, o yaban, o diri yeşil
Çağlar durgunluğunda esnemekten yorulmuş...
En varılmaz uzakta da olsa yeter ki solusun;
İç gecemde ışıyacak bakışı hep benim için:
Kem kişiler yüzünden artık yabancı düştüğüm
Hâlâ Kerem yanığında ovasıyla MUŞ.

KARA KISRAK

Geniş burun kanatları titredi diri diri
Alıp verdi tüm geceyi soluğunda şöyle bir
Gerdi yay göğsünü, dolgun sağrısını
Atıldı bir inançla kavgaya Kara Kısrağ
Yürüdü karanlığın üstüne üstüne.

Yürek de yürek hani Kara Kısrağ'ta
Tutuşturan o en donmuş kanı damarda
Bırakıp tüm dökülen atları arkalarda
Vardı yelcene önüne vurulacak kalelerin
Sapsarı bir ayva ışıırken doruklarda.

Ve işte Durgun Kale, görkemli Törebey'in
Bekçisi yüzyıllardan düzenler düzeninin
Kurulup lök gibi kutsal aptallıklar üstüne
Acı yosun kokusunda her atılımı boğmuş...
Ve yeraltı geçitlerinde o loş bedenlerinin
Sevi, özgürlük, onur, pırangaya vurulmuş!
Soluması için artık gelecek kuşakların
Dağcana, ormancana ve şöyle denizcene
Gün sızıtımaz, ölüm tenli surlarda Kara Kısrağ
Kocaman koskocaman damarlar açacak;
Ve akşamı nar gibi kızaran burçlarından
Kanat dolusu mavi mutluluklar taşıyan
Ak güvercinler uçuracak.

Ve işte Vurgun Kale, Çaloğlu'nun
Her taşı bir keseden alınıp oturtulmuş.
Dövüşürken kız kızan düşmanla sınırlarda
Çaloğlu sömürgele tatlı ortaklık kurmuş!..
Ve canını dişine takmış aç Mehmetleri
Düşman dıştan vururken Çaloğlu içten vurmuş!
Sonra da ninnilerle uyutup yığınları
Öte dünya üzerine söylenceler tutturmuş!..
Yansıldı kof görkeminde kalenin tüm utançlar
Balyoz tutan kollar, kan kusmuş insanlar
Kara Kısarak gerindi, suskun ve güvenli:
En yüce doruğundan kalenin bayrak bayrak
Emeğin utkusunu gün gelip haykıracak.

Ve işte Soygun Kale, Sömürüağa'nın
Başanın, kozanın, asmanın çığlığında
İlencinde kotarıp yiyememiş ellerin
Yükselir kemik, kan ve kırbaç üstüne
Harcında su yerine binlerin kanı akmış;
Ve iftar sofrasından sonra Sömürüağa
Ortasında her akşam çıplak köle oynatmış!
Aç soluklar gölgelendi gözlerinin önünde
Kara Kısarak duygulandı; buğu, buğu, ağlayacak
Ama hemen bir silkindi, bile di öfkesini:
Kara Kısarak yıkarak Soygun kalelerini
Tüm Sömürüağaların göbeğini nallayacak!

DELİ

Demir parmaklıklar ardında, bulutlu
Demir mi katı, toplum mu, sen mi
Suskun, iç karanlığına sormaktadır.

Çok mu uzaklaşmış us çizgisinden
Yoksa en mi varmış insan özüne
Bilinmez... Durmadan kurmaktadır.

Şimdi yitik kentinin ürkek güneşleri
Ak buğulu damların toprağı üzerinde
Bir sıcak yama gibi durmaktadır.

Anıları bir uzak iklimden dalga dalga
Mor kıyılarına altbilincinin
Bir kara kısıracana nal vurmaktadır.

Uzak acı utancından artık çağının;
Gözleri geceye gök; yıkık burçlarından
Düşsel ateş kuşları uçurmaktadır.

KÖR

İki çürük ceviz sanki iki göz boşluğunda
Kalkıp inen kapıları kara katran gecenin
Bakar bir iç yarası iki sızılı oyuktan
Gülpembesi günaydınını gülen günün
Göremez.

Bir ışısız evrenin uyumu yıllar yılı
Uyanmak açılmaktır bir ak karanlık üzre
Uzanan yoncaları yeller boyu, yara göz
Tan serinliğinde titreşirken
Göremez.

Duyar dağ kokusunu dopdolu yüreğinde
Coşar deli sularca en derinlerden ama
Güle oynaya gelmiş bir mayıs sabahında
Halay çeken mutluluğunu halkının
Göremez.

GÜZ VE GÖÇ ÜZRE

Vurmuş gece üstüne çok uzak bir kavgadan
Yangın, ören ve kömür.
İndirmiş pusadını bitkin savaşçı
Soludu ya al atı varılmışlığın
Şimdi
Saatte saat kez ölür.

Ak umuttan yarısız
Çizginen yanda yörede
Damdazlak bir boğuntu;
Yağı baskın, karanlığın sesi gür.
Mutluluk: bir bıçak, iki yürek arası
Suskun ve içerden
Kanırta kanırta yürür.

Alıç ve kenger dikenleri
Serin karpuz kokusu
Kayalarda kel kel yosun
Son güzdür.
Kara bir ıslaklık yüklü mavnalar..
Ve bir güneş
En ince titreşimde
Sarılıkları üşür.

Göçtür.
Dönüştürsün bir yöne ki
Değil kemiklerimiz
Düşümüz bile çürür.
Ve göçmüşüz...
Artık kentte
Dost bildikler
Sabah akşam, harıl harıl
Sokaklardan gölgemizi süpürür.

GÖRÜNÜM

Kopmuş köhne çağından bir kör deve
Kamçılar özlemini epeski çöllerin;
Aç umutsuzluklardan semiren bir çakal.
Ve sonra bir küf-yeşil, bir gece-yeşil
En kutsal kavramlar adına üike üzre
Anırır sakal sakal.

Ak yeller esişti, duydum
Aymaz
Gerçeğe varamaz.

Betikler sırt dönüşmüş, kin kuşalı her yalvaç
Çökmüş tüm yüreklere bir manda-kara
En sevgisizlik, en bağışlamazlıkla
Kalkıp bir de varacakmış Tanrı'ya.

Ak güller söyleşti, duydum
Yobaz
Tanrı'ya varamaz.

Öte yöre ezgileriyle esrikken, birden
Sıyrılır çığ yığınlar
Karanfil uykulardan.
Karasoylu yazgısınca ve açar ışık ışık
Tomtok o giyimli baharlara uzanmış
Emekçi eller ,orman.

Ak kuşlar ötüştü, duydum
Bağnaz
Erdeme varamaz.

Uyduruk özgürlüğünde anamalcı düzenin
Ayrımcıklar yüzünden tekelci bir toslaşma
Aklığa yumruk sıkan, bilinçsiz.
En doğulu kurnazlıkta her şey satıcıları
Hep gizlice surlardan anahtar sarkıtırken
Geceye karşı yine
Bu kenti biz bekleriz.

Ak düşler iletti, duydum
Yalan
Sonsuza varamaz.

DİRENMELER

(1970 TRT ŞİİR Kitabı Büyük Ödülü)

Birinci basım : Cem Yayınevi 1973
İkinci basım : Şiir-Tiyatro Yayınları 1978
Üçüncü basım : Tekin Yayınevi 1989

ANADOLU'DA

Güneş Anadolu'da güneştir
Başka yerde sarı bir nokta, üvey.
Güneş mi, nar çiçeği gülüşlü
Yarlardan o dağ düdenlerine
Diri demet ışınlarla vurmali, dikey.

Su, Kızılırmak'ta sudur
Fırat'ta, Seyhan'da su
Çullanırken azgın aygırlar gibi
Kısrak ovalara doğru.

Yürek, Anadolu'da yürektir
Benimkincek, yeniçeri kazanı
Vuruşu, bir kadana dörtnalı
Bir ağzı, ipek dilen bir kılıç
En okşayan kadife öte ağzı.

Acı, Anadolu'da acıdır, suskun ve titrek
Kesen çok kez akımı ak düşlü bir uykuda.
Zından güzel değil evet, ölüm kara soluklu
Zından ve ölüm de olsa ama bir gün yazgıda
Yine Anadolu'da.

BEN OZANIM

Yıkık tapınaklara döner kimi kez içim
Eski, sağır bir sızıyla balkıyan, inceden;
Işdı mı ala bir tan
Ben ozanım
Kaç seviden kurşun yesem
Göveririm kendi külümden, yeniden.

Sofrada ekmek ve su, göğüste o gül duygu
Yığınların mutluluğu kavgasında hep yerim.
Tanrılar karşısında, doğa doğrultusunda
Ben ozanım
Devrim ateşlerini sonsuz yakacak odun
Toprakta kemiklerim.

Al bahar, yeşil yaprak
Titrerim ak yellere dorukta kavak kavak.
Ben ozanım
Açlığın kan çizgisinde, ve taş dilsizliğinde
Değişip olurum hemen
Suskunluğun o sarı öfkesiyle
Kınında bekleyen soğuk bir bıçak.

Kısa çöpün uzun çöple kavgası
Süre gelmiş çağlar boyu
Ama şimdi son evrede, dönemeçte, yargıda.
Ben ozanım
Sizin yalnız kolunuz, bacağınız
Oysa benim
Hep yüreğim sargıda.

UZARIM UZAY BOYU

Yıkık kaşla geldi kapıya bahar
Bir çiçekle.
Gün ortası gözlerime kar yağar.

Karnımda şu güneş var ya şu güneş
Nerde olursam olayım
Dal türküler arasından yine de
Yüreğim hep mavi bakar.

Uçururum
Gecenin en karasından
Tan üzre
Bir alay çimçiçek kuş
Kanatlarından kurtulmuş.

Ve ardımda sıradağlar gibi eski sevgiler
Yürürüm hiç eksilmeden
Geriye baş çevirmeden.
Tirşe ışınlarıyla çağların
Taaa Mansur'dan, Nesimi'den, Pir Sultan'dan gelirken
Bir ölümle bincek göveririm ben.

Çün soyum ozan soyu
Uzarım uzay boyu.

OZAN ATA PİR SULTAN'A

Bir suskunluk yörede, bir donuk kül bakış
Dersin otağ basılmış
Salkı gelmiş sanki Sivas ilinden
Pir Sultan asılmış.

Saygı sana Pir Sultan, ozan ata
Kırıldı çarkı Hızır Paşa'nın
Kirli elleriyle senin o gül boynuna
Yağlı ilmik dolayanın.
Güvendiği Padişah da, o mum suratlı
Yeşil, küflü karanlıklar kanlısı
Yıkıldı tekmesiyle yiğit Mustafa'nın
O genç devrim dalı, o halk yanlısı.

Sen bir yol oğluydun Pir Sultan, ozan ata
Üstü kan köpüklü meşe seli
Bir edip canları hamle kıldın, kırmaya
Yoksul lokmasını çalan elleri.
Ve koca mangal bir yürekle
İnancın bükülmez o çelik onurunda
Verdin kelleni.
Öğrenerek belleyip bizler de bunu
Uyur iken uyandık, diriye saydırdık kendimizi.
Ve işte bundan bugün, yıkanır kan göleğinde
Yürekler, biçilen gök ekin örneği.

Ve sen ozan ata, akardın hep coşkun
Sana da Banaz'da Pir Sultan derlerdi.
Kimse seni kem kişi bellemez bizde.
Öylesine yakınsın ki içimize
En uzaklığında sanki dün oldun.
Ve kavganın o soy damarını tuttuğundan
Ve ezilenden, ve emekten yana olduğundan
Yarıp yıldız ışığında çağlar gecesin
Kara topraktan üstün oldun.

Ve de duy Pir Sultan, ozan ata
Anadolu bildiğin Anadolu
Derdi çoktur, hangisini yazayım?
Gâvur gölgesi şimdi koyağında, dağında
Sömürgen kemik dişler demirde, yeryağında
Toprak işleyene düşmez, meyveyi üreten yemez
Köylerden ileteceklerdi çok şeyler ama
Yarıdan çoğu okuma yazma bilmez...
Sorma onun için bu neyin nesi
Yine tazelenir yürek yaresi.

Yaban ayaklar otlakların çiğnedi
Gayrı Yıldız dağı yaylanmaz.
Budur senden gelen yolun töresi
Vuruşulur sonuna dek
Çıkıp ele karşı ağlanmaz.

İşte ilettili böyle durumu sana, yazman
Kul olduğun kalem tutan eline
Eksikliği çoktur o da biliyor
Kabul eyle gel sen onu eksikliğiyle.

Bir suskunluk yörede, bir donuk kül bakış
Dersin otağ basılmış
Salkı gelmiş sanki Sivas ilinden
Pir Sultan asılmış.

GEÇENİN KARNI

Gecenin karnı iyice yumuşadı
Aydınlık, doğdu doğacak bir çocuk başı
Doğdu doğacak artık, eli kulağında.

Bilgemesi bir aptallıkla geciken diriliş
Yekinmenin bir kurşun atımı uzağında.

Sen, Mardin kalesi bakışlı sevdicek
Mutluluk iki adım iki dudağında.

Karanlığı kürek kürek ateşe verenler
Sayrılar, uykusuzlar üstüne gök gerilenler
Işır bin yılları ölmezlik otağında.

Ve yine sen, ezgiler içliliğinde Esmer
Devrim sabahlarınca dipdiri her çağında.

Bir Selçuk çinisi sıcaklığında ülke
Mutluluk çiçek çiçek dağında, koyağında.

Gecenin karnı evet iyice yumuşadı
Kurtuluş, doğdu doğacak bir çocuk başı
Doğdu doğacak artık, eli kulağında.

TÜRKMEN ÇELİĞİ

Güneşi kısıtlı bahçede
Bir güvercin kondu dikenli tellere
Güvercinliği bitti.

Balkıyan bozkır sıcağında
Hançer soğukluğu giziletimin
Islık çalan bir yılan dili.

Karşıda bakışı sevginin
Kokusu dostluğun kardeşliğin,
Yeni sağılmış süt gibi.

Ve erdemin ana kucağında
Kara taş duvarlar ardında adam
Yüreği ve inancıyla
Su verilmiş bir Türkmen çeliği.

SENDEN EY KARANLIK, SENDEN

Senden ey KARANLIK, senden
Ölümsü boyun buruşumuz
Acımasız kara balta gücünden
Hep şu yaslı orman duruşumuz.

Kaç kötülük birden bakar gözlerin
Damarlarında kan değil çamur dolaşır
Gülse de, yedi çöl ötesinden
Ceren artık kıyıcısını tanır.

Kara şimşek özgürlüğünde öfken
Evreni bin kirletir bir soluğun
Deniz kurtlanır deniz, tek damlacığıyla
Sendeki o maviküf o samyeli duygunun.

Senden ey KARANLIK, senden
Gül yaşam söndürülür sandığımız
Başakların horonunda en yaz süremi
Kara katran acılara ekmek bandığımız.

Ve senden ey IŞIK, senden
Yarınlarla öpüşen mutluluk düşü
Ve kaynayan pirinç tanelerincek
Şu ak, şu sıcak çocuk gülüşü.

KAVGA

Almıştı yarı yolunu kavga
Kül uykular üstünden
Tüfeklerin namlusundan ama daha
Karanlığa kar yağıyordu.

Sıcamıştı öçler, alınmadık alınacak
Çekilmişti bıçak-öfke
Savaşkanlar inanç inanç vuruşuyordu.
Ölüm bir ak çiçek taa ötelerde
Açlık ve kemiklerden sızan bir yorgunluk
Gömütü yatak gibi aratıyordu.

Suçsuzluğun gelincik tarlası
Kora kesmiş kan ırmağı, yüzyıllar...
Ama işte emek ve güç, en sonu
Bir al başağa duruyordu.

Donanmış bu en diri muştuyla
Top top bulutlar artık dörtnala
Tan kızılığına doğru
Ağıyordu.

Ve tinler üstünde serin bir savuru
Ölenler yaşadıklarını yeniden duyuyordu.

Gölüyordu güneşle bir özgür sabah
Yelcene, dilcene, gülcene bir sevinç
Yürek davul vuruyordu.

UTANÇ

Kum kum bir uykusuzluk, bekler silah elde
Donmuşken yıldız ışıkları mavi cam gecede.
Yarıda koyduğu çorba tüter sıcacık buğulu
Tüy tüy düşü yatakların yeşil pirinç kokulu.
Yurt tutmuş artık dağları, acıyı, açlığı, karı
Vuruşur en ustura bilinciyle çağının
Mavi kurtuluş için en kara düşmana karşı...
Ve bir gün papatyalarda yansır artık son gülüşü
Ve ölümü ölümsüzleştirir toprağı ısıtan kanı.

Ay aydınlığında başak gibi biçilen
Gencecikler adına yaşamadan utanç.

Üstüne gün doğmaz hiç, bütün bir yaşam boyu
Tanrı'ya ilk yakaran, doğayı ilk selamlayandır.
Bilir kendince tohumun, mevsimlerin dilini
İşler kurak toprağı, yaba elleriyle işler
Bilmez ama çizmeyi yazgısını onlarla.
Gece, koyu bir karaltı gibi yığılır yatağa
Sızar tırnak uçlarından kirli sarı yorgunluğu,
Yine bir açlık üstüne kapanır göz kapakları
Yine eski sokaklar gibi dökük ve acılı.

Bin emekle bir lokmacık yiyemeyenler önünde
Bizi taşıyamayan gölgemizden utanç.

Kapar kudurgan dalgalar tekneyle balıkçıyı
Deniz açlığın dilinden anlamaz ki...
Kimi ekinde ölür, yapıda, kömürde kimi
Bir salgın, bir çırpıda götürür yüzbinleri.
Tam çiçeğe duracakken mutluluk
Göveren her umudu bir savaş biçer gider.
Yanık ezgilerde artık yansır yaz akşamları
Sıcak bir öpücüğü yarıda kesmiş yüzler.

Bunca kan, bunca açlık, bunca kıymdan sonra
Göğe yakarılarla uzanan ellerden utanç.

Firavun arabalarına koşulan bir kısrak gibi
Çekiç başlı, atlas tenli, yay göğüslü.
Kıralotu gibi bir yiğide akmalı düşü
Bir kötünün koynuna gömer oysa gecesini.
Silinir gölge gölge o dört sürem gülüşü
Yirmisinde yaşlanır daha dünün gelini.
Ve boşalır bir çürük ceviz gibi yüreği.

Göğsü, erken söndürülmüş bir yangın yeri gibi
Bir dal genç kız adına, dallardan utanç.

ÖLÜMSÜZLÜK OTU

Yıldız çayırında uzayın, öncesiz sonrasız
Söylence boğaları üstünde tanrılar
Ve saydam tapınaklar, dakinler, kanatlı atlar
Akışır gökyüzü, binbir gözeli pınar
Bir aydınlık halayı çekerken bütün doğa
Neden ışığa bakan gözlere mil çekilmiş
Hep sormuş sormuşuz.

Süser dalbudak boynuzlu geyikler
Pinekleyen karanlığı mağara duvarlarında
Kanlı toynakları kısırakların akın dönüşü
Utanır ezik otlardan Tatar ovalarında
Ve yenik bir yaşlı, onursuzlandırılmanın suskun onurunda
Kırık fidan bir gölge inerken içkilere
Acının kor mangalına bağdaş kurmuşuz.

Dört sürem varlanır birden en buzul içimizde
Ölümsüzlük otunu yılan ağzından almışız
Korku, yıldı ve ürkü, çağlar gömütlüğünde
Göçebeler giysi yurken o bahar sularında
Sırt verip gelinciklere Türkmen tüfeğiyle
Biz ölümü alın çatından vurmuşuz.

KARA BELGE

Maviyle, yeşille kudurmuş doğa
Bahar en tomurcuğundan patlamış
Oysa suçun kestirilmez sınırında
Suçsuzluğun o limon dudağı uçuklamış.

Boşlukta hiçlenmiş zaman, ve haziran
Yılgin sokaklarda ölümsek yüzler
Karanlığın kıllı yaban koynundan
Sıcak süt uykulara uzanan
Yosunlu soğuk eller.

Gece... Yine kuzu kurdun çengel dişlerinde
Gece... Daha bir gece... Daha bir gece
Kitapların yakıldığı ateşte
Yalazlanan korku en gece.

Çekilir artık kovuğuna yürek
Güneş bakmaya utanır sevi
Bir küskün azınlıkla bölüşülen ekmek
Ve acının bakışta o kurşun dilsizliği.

Dönemeçler hayınlığın yılan soluğu
Ütölü, boyunbağlı bir kıya
Eski tutsak çağlardan sanki bir susku
Mutsuzluk kış getirmiş kapıya
Kılıç çekmiş tüm erdeme kuşku.

Gece... Yine kuzu kurdun çengel dişlerinde
Gece... Daha bir gece... Daha bir gece
Kitapların yakıldığı ateşte
Yalazlanan korku en gece.

YETİNGENLİK, KORKU VE ACI ÜSTÜNE

Yitiklik yüreğine sarı bir suskunluk yağar
Yıldızsız bir gecede açlığı gözde diken.
Öte acun özlemi yoksunluğunu boğar
Çulu çok, Tanrısı var
Yetingen.

Bir kaya-kavgayıdır kartal mavilikte uçar
Bir başkaldırı, vuruşma, en onur veren.
Ezik otlarcana oysa hep yalvar yakar
İnecek yumruğu var
Çekingen.

Ak köpüklü bir sevinçte çiçeklenir ki sular
Nisan kokulu; bir yaban esrikliğinde evren.
Eski uzak sevilerden sıcacık balkımlar
Ve mor bir acı kanar
Devingen.

DİRİLİŞ

Yarıya indirilmiş bir bayrak gönderde
Yürek ve sevi çağrısı.
Kandolaşır acının o kurşun tellerinde
Yoksunluğun kara ağrısı.

Açlık, ölü toprağı, koşullanmış yığında
Sarı ciliz bağrısı.
Baharla bin dal umut şahlanır deli kısrak
Al atlas sağrısı.

SÜRÜNGENLER YILKISI

Yarısı İsa yüzünün
Yarısı tam Yehuda
Otuz dinar ve Roma.

Bakışı gök kirletir
Gül solar soluğunda
Boğar dostluğu uykuda.

Kara kıskançlıkta kuduz
Dişi, soğan erkeği
Peynir ekmekle bir güzel
Yemiş bitirmiş erdemi.

Mayası yaş, tuzu kuru
Gidi köyün kamburu.

Yeteneksiz sürüngenler yilkısı
Aptallıktan da aptallar
Maskeli ihanet gecelerinden.
Gölgeme bıçak sallar.

Uçarım oysa bin kanat
Göklenirim ve bin daha
Kul kapısı köpekleri
Düşman kesildikçe bana.

Pisiğe deh demem, hayır
Sonra küheylanlanır.

ÇÖL - ACI

Bozrak bayırlarda ıssızlığı eleyen
bir alıç ağacı gibi pütürlü içim
Çömçöl.

Yaz dönemecinde turna göçü anılar
Sönmüş yanardağ başında
Acı göl.

Sen sevginin kuştüyü aklığı
Büyülü tan soluğunla katran karanlıkları
Dağıt, böl.

Yolların taşına değil
Yüreğimin yaşına bak
Beni öl.

KESİT

Ortalık

Şu deprem yaralılarınca tozlu, bulanık
Bir düş dolaştırırcasına suskun
Yılgin, şaşkın, tedirgin ve güvensiz.

Ama biz

Umudun al atlarıyla
Gecenin dağ göğsündeki ışığı içmekteyiz.

Ve vuruşmanın o çakmak taşında
En toptan kurtuluşa, en soylu
Fırtınalar biçmekteyiz.

DEĞİNTİLER

Ezer güçsüzü en çıkmazında bungunluğun
Kurutur gülüşünü dudaklarında
Bir düzen, kapkaç.

Emekte yok yemekte var, bir sapak yönetim
Kuru çaylar üstündeki köprüden
Alır baç.

Deşememiş böğrünü demir dişli canavar
Çekilmiş yeşil sütü
Toprak kıraç.

Saldırır bir dağ boğası mor öfke gözlü
Dilvermezler adına
Yoksul ve aç.

Yitiklikler üstüne yürek kesilmemizde
Kara yalnızlıkları bölüşmektir
Tek amaç.

Son barınak, yaşamın düşselleştiği evre
Ölüm, susku çöllerinde
Top ağaç

Geçer bir bahar göğü içimden soluğunla
Sen, sevi dağlarımda
Yemyeşil yamaç.

GİBİ ÜZERİNE TÜRLEMELER

Taş atmaz görmeyince bir dalda dokuz ceviz
Gümüşün oğlu gidi!
Hazır aşın dik kaşığı hep
Bir yer fırın ağızıyla, bir yer, bir yer ki
Uyur gebe çakal gibi.

Küçük dağları o yaratmıştı, büyüklerini babası
Kurum, çalım, kasıntı, öf öf ki ne öf!
Şimdi, çektirmekten emekli.
Ve dolaşır artık çantasız, boyunbağısız
Semerden boşanmış eşek gibi.

Ayı çingeneyi tanır
Gül dalıyla çalsa da tefi
Dingin gök çadırı bile önünde ürkünç gayrı
Akı karasından taşmış zurnacı gözü gibi.

Hep ben tuttum turnayı, hep sen çaldın zurnayı
Ne bu aba altından sopa, ne bu küplere binme peki?
Sen aydan arı, sen günden duru
Biri kalkıp tavuğuna kıış mı dedi?
Helal sana beyciğim her şey, vallah billah
Helal, ananın ak sütü gibi.

Eski bilgilerden söylenik
Dünyamız gelimli gidimli
Değer mi bir kemik için
Seğirtmek avcı zağarı gibi?

KÖPEKLEME

Bin boyut güvercinlenir
Gönül sevgiye duranda
Yaslanıban us dağına
Körpe dalı kışlandırır
Buz-köpek.

Can özünü kuşku korku
Okşarken üşütür bin kar
Kış-köpek.

Mavi cılgınlığı seçmek
En güneşli en yağmurlu öpüşmek
Yar-köpek.

Bu evrensel çoklulukta
Her dikende bir yürek kanasa da
Artık sevmiyorum demek
Dil-köpek.

Uyumuşken börtü böcek
Uyumuşken uyku bile
Gece gökler haritasın bilmeyen
Göz-köpek.

Taş çölünden sevmezliğin
Gül yüreği kül kılan
Yel-köpek.

Ölüm hiçlik düzlüğünde kara çadır
Köp-köpek.

Yüz bin zincire vurulsa tüm gücü
Yine yine fırın deler
Aç-köpek.

Bir gözünden bin aptallık ok atar
Dost sofralar yanaşması şol kalık
Tutma omursuzluğuyla kalkıp da
Kalem kirleten
El-köpek.

Büyür erdem, büyür onur yıldız öte
Salyalı bir karanlığı
Havlarken havlarken gece
Küf-köpek.

Ve ey ki ozan söyler
Söylenemiyeni en söyler
Ve işte ilk harfiyle
A köpek.

YERAYDIN

Bir günaydın burdaki sevdiklere
Ver elini uzay sonra
Ve aylamak bir tunç sabahta
Yeraydın demek üzre
Yepyeni evrenlere.

Yer doğarken gezegenler üstüne
Bir yıldız evreninden bakabilmek
Al atlasa kesmiş yüzle.

Ve her yolculukta kaç kez yıldızlamak
Bir uykucuk kestirmek en serininden şöyle
Izsız kıyımlardan açlıktan kandan...
Ve sonra denizlemek, yerlemek sonra
Dönmek, getirmiş olmak herşeyi kişilere
Sevgisizlik ve utanç ve korkulardan  zge.

C celikler dönemi ve de böylece kapansın
Bir en dev özgürlükler çağında hepinize
şimdengeri g klerce yıldızlarca günaydın
Evrenaydın eh artık
Uzayaydın
Yeraydın.

ALTI ARARENK ÜSTÜNE

1.

Sıcak sarı.
Balkıyan bir güneşte yanan pamuk tarlaları
Tok gülüşü çocuğun donanmış bir sofrada
Kuytu dağ köylerinde tekil ışılan çıra
El gibi yıldızların yaz gecesi ağmaları
Sıcak sarı.

2.

Titrek yeşil.
Yarlardan ilkbahara kır kokusu aktaran Nil
Tanyelinde bakışı genç kızın, yaprak yaprak
Bozkır akşamlarına ezgi düzen akkavak
Yakarılara durmuş doruklar efil efil
Titrek yeşil.

3.

Utangaç pembe.
Gelinlerin korkuya gömdükleri, o ilk gece
Ve uyanan doğaya katkısı gül dalının
Sevgiye ilk kıpırtısı körpe yanak alının
O kadife yüreğin titreşimleri hem de
Utangaç pembe.

4.

Küskün külrengi.

Buzlu kış akşamlarında yoksul bir doğu kenti
Kaykık bakışı sayrının; acı anı sükunleri
Yatılı okullarda o donuk pazar günleri
Sağır-dilsiz bir yorgunluk, tastamam ölüm dengi
Küskün külrengi.

5.

Diri mor.

Dalında dolgun vişne; gözbebeği, sevgide tor
Uçları bir hindistancevizi göğüslerin
Bir günaydın koyağa böğürtlenlerden, serin
O etli dul dudaklar ki öpüşürken akkor
Diri mor.

6.

Kurşun kara.

Koskocaman bir manda serilmiş bataklara
Papaz, haham, kilise, ortaçağdan bin gece
Saplanan soğuk demir sımsıcacık bir tene
Ve bir ölüm sabahı yürek dalındaki yara
Kurşun kara.

YILDIZLAR ÇOBANI

Çeker gök boğası güneş arabasını
Kızaran böğürtlen bağları bulutların
Mutludur her çocuğun bakışı gün batımı.

Gelir sıcak masallarla oluşmuş bir türkü
Yedi iklim dört bucağından tarçınlı uykuların
Ne korku, ne açlık, ne kin, ne ürkü.

Akıtmalı al atlarına biner öte evrenlerin
Ben, yıldız çobanlığı yaparım gece boyu
Azalmasın ışığı diye ak körpe düşlerin.

Vurusu duran mı var, yoksa sayrı biri mi
Ben sağaltman; ve ölümlle o en acı arası
Değişirim, karanlıkta bir kedi gözü gibi.

BİLGEMŞİ

Ağıp gitmiş yıldızlardan bir anı-su
Sevinç sevinç kutlanan her yıldönümü.

Acıyı daha bir mayalandırır
Doğmuşsa kişi bir temmuz günü.

Sevmek ölüşmektir bir özge benle
Büyütür tanrısali kişi öldü mü.

Direnmek solumakta evrene karşı
Dirimdeki gizilgüç, tükenmez gömü.

Vermenin erdemi kesilir yürek
Görücek bir kez parçada tümü.

Öyle bir sessizlikte sönmeliyim ki
Toprak bile duymamalı gömüldüğümü.

ÇİÇEK KARANLIĞINA TÜNEYEN SEVGİ

Gülümser
Acının hep kanayan kıyısında
Küllenmiş ateş gözü
Soy mutluluğun.

Tüner
Çiçek karanlığına
O ürkek sevi
Sarı kaçışmasında yellerin
Akşam üstleri.

Solur
Bir gel-git arası yaşam
Bir sevinç bugünde dün
Ve sonra sayrılıklar
O uşağı ölümün.

Yazdönümü bir sıcaklıkta
Sen, suskunluğun ata-anası
Bakar yüreğin gök gök
Geceme
Yıldız alacası.

BURUK SEVİ

Kara güzel geceye çizdim seni
Tüm üveyikleri bir ayrılığın
Kondu üstüne
Öpücüklerim kondu üstüne.
Bir ki...

Görüntün
Kılıç ağzı bir şimşekti
Çakıp en maviliğinden
Gögümü biçti.

Kuşandım yüreğimi, bir de kalemimi
Ve de seni
Çıktım yollara
Vurabilirim artık tüm ölümleri.

Bir yaz göğü akan hep gözlerinden
Ve tartışmamız çok kez
Bir kuş tüyü
Ya da ak gülücüklü
Bir çiçeğin soluvermesi yüzünden.

O dahası eskinemez ağırık günlerde
Yaşamış gibiyiz biz seninle
Birlikte bir al çocukluğu
Okşanırken serin yapraklar altında
Dingin suların uykusu.

Yalnızlığımız kolkola
İki demek anlamsızca
Öyle yakınsın banal..

AYRILIK YADA BİR ÖYLE ÖYKÜ

Bitti

Yıldız çakılması geceme gözlerinin

Hoş.

El eder karanlıklarımız uzak iki evrenlerden

Artık bölünmüş

Boş.

Çiseler göğüs kafesinde serin bir acı

Burgu burgu bir sıcak yakın.

Dev seviler yorar da, birden

Çeker çıkmazlarla, bunalımlarla

Akvaryum mutluluğu küçük balıkların.

Baskın, olanaksızlığın kapı aralığında

Bir ağırlıksız gölge, mısır püskülü.

Değerken kirlenecek o yalvaç eller...

Tükenmeye yargılı bir gelgeç büyü.

Solacak pis soluğunda o sayrıl yabanların

Kara çöl gülü.

Ve biz artık yanyana iki tarla
Göverecek yoncalarımız ayrı
Özsuyu çekilmiş buruşuk mor gecelerde
Duysak da vuruşunu atardamarlarımızın
Suskunluğun gözleriyle bakışırız gayrı.

Bitti

Yıldız çakılması geceme gözlerinin

Hoş.

El eder karanlıklarımız uzak iki evrenlerden

Artık bölünmüş

Boş.

SICAK ANILI ÖYKÜ

Işırıldı uykun
Başaklar serinlerken tan yellerinde
Gecenin dinlenikliği hâlâ
Göğsünün ak tepeciklerinde.

Saçların soy arap atı kuyruğu
Kaçısan karanlıklara kamçı
Götüren en varılmazlığa
Bir göksel solukla usu.

Yıkardı dişlerinin ak çakıllarında
Yıkardı eski bir gülüşü
Finike günlerinden bir Akdeniz sabahı
Yeşil zeytin dallarında güneşle
Bir gidip bir gelen düşü.

Ve
Su mavisi bir bahar göğü
Gecedен kaçırılmış bir mutlulukta
Unutturan ölümlülüğü.

Birden, damarlarda, o kopuvermenin
Koyu, bulanık suyu.
Boğan karabasanlarla
Artık uyunamaz olmuş
Uykuyu.

Bakışır artık uzaklığımız
Çıplak doruklar karlarınca.
Ve akışır yalnızlıklarımız, koyaklarda
Suskun, derin, karanlık
Yeraltı sularınca,

Ve şimdi bana
Bir tarçın tadındadır artık anın
Şu yaban yitikliğinde Muş'un
Kara buz akşamlarında kışın
Morarmış çocuk ellerinde
İçilen bir sıcak çay, bir tarçın.

YANSIMALAR

Bir görkemli yalnızlıkta öyle duvarlandım ki
Acı bile içimde yıldızçiçeği, gül.

Camgöbeği yüzeyinde durgun suların, göz
Emer bir buruk erinci, kösnül.

Bir Eti kabartmasıyla o eskil çağlardan
Yansır ipek bir bilgelik, göğül.

Hep yasak çizgilerde barındı soy mutluluk
En yalın, en doyumlu, ne ki ölümcül.

Kavga ve sevi ayaklı yoğun yaşantımda hiç
Yer bulmadı o ozan sakızı bülbül.

Her bahara kan gölgesi düşecek o kemikler
Direnenin en saygın ateşinde kül.

Ve sen, kuru dallar ormanımda güzyeşil uçan kuş
Yürek dilli suskunluğun bana son ödül.

BİR YAŞAMA SEVİNCİ UÇ VERİRKEN

Demir zırhlar altındaki bu çiçek yürekle
En ufak bir gölgeyi bile ezemeyiz biz.
Silahlardan, kanlardan, vuruşmalardan uzak
Dingin yeşil sularda yıkanıp arınmaktır
Yıllardan özlemimiz.

Gülümser, ara ara, kayan bakışında
Yorgun bir geçmişten kurtulmuş aklığın.
Sessizliğin o sağır gümbürtüsünde
Bir yıldız ağması, birden
O uzak sıcaklığın.

Yükselir öpücüklerle kimi kez taş taş
Gecelerimizi yanyana getiren duvar.
En yakınla en olmazı simgeler.
Çifte yalnızlığımızı iliştiren
Dudaklar.

Esinler en saygınlığı gözbebeklerin
Parlarken bahar sonu maviliğinde.
Bıçaklanır bir yalnızlık gece ortası
Vurur o kan karanlığım
Bir buruk sızının sensizliğinde.

Bir de, bitmiş bungunluğu o eskilerin...
Sarı bir civciv gibi yüreğe sökmüş tan...
Vakt erişmiş, kurtuluşun demir ayaklarıyla
Bir kadife esenliğe köprü atmışım!..
Ve yürürken o donmuş damarlara özsu
Ve tüm doğa bir yeni yaşama dal sürerken
Esriyip dağ kokusuyla, birden
Uykucuğunun kıyısına çiçek açmışım!..

Demir zırhlar altındaki bu çiçek yürekle
En ufak bir gölgeyi bile ezemeyiz biz.
Silahlardan, kanlardan, vuruşmalardan uzak
Dingin yeşil sularda yıkanıp arınmaktır
Yıllardan özlemimiz.

UMUTSUZLUĞUN UMUDU

Yitik imgesi savaşın o ezgin erlerde
Utku, uzak bir yeşerek.
Yanık bozkır dili arık toprağın
Akar türkülerle gecede bir ili kız
Göğsünde samanyolu.

lmş kendisinden daha önce geleceği
Bir görüntü, gölgesine sığınmış
Kara bir yasta ağaçlar kupkuru.

Eskimiş acıların kabuklu yarasında
İkinci sularının durgunluğu.

Ve de kavga: umutsuzluğun umudu.

İşte birden bir gülüş ezik otlarda
Bir gülüş, en sonu, ın ın
Yrmşcene tüm kılcal damarlara
Bir bahar ve bir zsu, toplumcu.

O en kutsallığında kavganın, sizler,
Yaşamı kan çizgisinde bölenler
Anınız gz doruğunda o gl yarınların
Çağları devirerek geçip gelen bir yontu.

Ve ben artık ağsız bir yalvaç
En ıkmaş sokağında yalnızlıkların
Yürek tüm sevilere bulutlu.

DENİZ KIYISINDA, KAVGASIZ

Uyuyan bir çocuk güzelliğinde deniz
Güneşi ışın ışın emerek yumuşamış.

Bu ne ak ince köpükler, kıpraşan?..
Himmm... deniz kızları çamaşır yıkamış.

Ilık savurularla zeytin dallarına
Eskil Ege günlerinden bir soluk uzamış

Oh be, ne güzel!.. çırpıntılardan uzak
Yürek, sevi dallarını budamış.

Sermiş kumlara yorgunluğunu herkes
Güneşlenmekte... omuzlarda mısır patlamış.

Supsuskun otlar, sular ovalar
Börtü böcek erince kol sıvamış.

Balkır mavilerde bir kavgasızlık
Kurdu kuşuyla tüm doğa onamış.

ÖRENLENMEK, ÖLÜMLENMEK

Acı! Ak umuda kara döl! Ey ki senlenirim.
Batan gün kana kesicek
Eski Selçuk kaleleri gibi öğrenlenirim.

Ve de güz. Gövel ördek, ayrılık, sızlak duman...
Gül sevgide kör diken
Kürek sakallı gece ki işlemez tanrı sıksan.

Ve kara son. Her adımda o daha bir öptüğüm...
Hüznün buzdağı yürekle
Sen, handidir içinde dönenip durduğum ölüm!

BİR AN KARAMSAR

Yorgun bir deve gibi çöktü koyağa akşam
Bungunluk buğu buğu tütmektedir
Kül-mavi kayalarda bir yaban üveyik
Acıyı can evinden ötmektedir.

Kırkında kaydı mı gönül ölüm bile artık az
Yürek kor sevgileri gayrı konuklayamaz.

Puslu orman düşünceli bir yorgun savaşçı
Kırık kalem bakışını düne daldırmaktadır
Göç kokulu sularında yaklaşan gecenin
Yüreğinde çift sürüp harman kaldırmaktadır.
Kırkında kaydı mı gönül ölüm bile artık az
Yürek kor sevgileri gayrı konuklayamaz.

ONDURAN ACI

Bir kör kuyu kapağı gibi ıssız ve düşlü
Tünerken yalnızlığını herkes yatağına
Zonklar en sarı sancıyı
Yüreğimdiki dolama.

Ey gizlerden bin koza ören
Ey bin korkuyu tırmanan gece!

Herkesle herkessizlik sonra; ve tanrılar:
Eski ulu ozanların gölge ayak izleri.
Ve sonra sımsıcak kül bir sızidan uç veren
Zemheri çiçekleri.

Ey demirin soğuk damarında
Uykuyu üşüyen boşluk!

Ve sonra bir bulut, tedirginliğe tavan
Ki hepten ayrılık, ki varamazlık tüm.
Ve soluğun ucunda, ve burun direğinde
Yonca kokulu bir ölüm.

Ey göğüste suskuyu kabaran
Ey acı, sevmenin ey denek taşı!

Ben acımı yudum yıkadım
Kan oluklu saz böğrüne tıkadım
Ondurursa bu acı ondurur beni.

TÜRLÜ YALNIZLIK

Çocukluk-kentli olmak, öncesiz-sonrasız,
Yansımak yapraklarla o dağ sanrılı.
Bir çift kuş gözü ışımak, her anıyla, yürekte
Körpe yalnızlık.

Ve sonra geçmişlerden kaç yıldız yılı ağmak
Yüzü gelinciklenmek yeşil yaz yellerinde
Bir yıldırım sağnağı inmek gözlere renk renk
Baharlanmak ve her çağ, dala özsu sürende
Genç yalnızlık.

Öylesine uzak ölüm, gücü varmamak
Yemek herkesli sofrada bir bencilliği
Yaşlı yalnızlık.

Bir de soluklarla sırt dönüşmek yatakta
Karartmak bir geceyi daha bir en geceyle
Çifte yalnızlık.

Tarçınlı, yaseminli bir mavi uyku
Yabancı olmamak yıllarca kirpiklere
Ve gündoğmak düşevinde kıpraşan her umuda
Mutlu yalnızlık.

Sonra her kavgada, her an yığınlarla
Herkesle yürek yüreğe ve hep kendi kalmak
Ve açmak yorgunluklar, açlıklar üzre çiçek
Çoklu yalnızlık.

YALIN ACI

Bir bozgun hışirtısıyla kayar ellerimden
Sokak sokak sürüklenen acımda aradığım
Ki şimdi gölge biri.
Öyle bir yalnızlıkla dolu ki damla akmaz
Makinalı tüfeklerle biçseler yüreğimi.
Eski surlardan geceye yırlanan bir uzun hava
İçimden, alageyikli
Kan ve demir ezgileri...

Döverken o kudurgan ıslıklı fırtınalar
Uykumun kalesini
Sımsıcak bir barınaktı böğürtlen memeleri.
Gözlerinden bir yeşil dal, uzanan
Yarınlara,
Ve açlığa
Bir ak umut elleri.

Ve ayrılık en sonunda, Emrahça, gül susuşlu
Ve sonra göç, otlupeynir kokulu;
Bakır çalığı sabahlar
Çocukluğumun çay rengi yıkık doğu kentleri.
Ve giderek,
Bir güz göğünde, gerilmiş, tunç mavi
Turnalar: telgraf telleri...

ÜÇLÜKLER

Sonsuz var

Ne denli incelirse incelsin sevilerle
Herkesi herkesten ayıran o taş duvar.

Ölüm doğası

Olanaksız anlamlara ulaşmak için bir de
En karanlıkların hiçliğe köz kırpması.

Duruk bozkır

Yıkık kervansarayların aşınık taşlarında
Saatları otlatan bir güneş, ağır ağır.

Yarınli giz

Gem kıran atlar gibi kabarıp yığınlarla
Camgöbeği bir temmuz göğüne dönen deniz.

Uzak aç

Pay pay emilemeyen gül memesi toprağın
Çağlardır sürüklenen gölgeden artık utanç.

Ak bili

Bitimsizliğinde kavganın, o en kurtuluş üzre
Bir al bahar, yüreğin taçdamarına ekili.

Yara gerçek

Öldürür mutluluğuna vuruştüğün el seni
Gece patlar, o haykırmaz; sesi çıksa, ölümsek.

UMUDUN ALINGAN KUŞU

Yay gibi bir mavi gök, esenleyen temmuzu
Kanat süzüp pençelerinde ovayı
Yeşil bir tepsi gibi döndüren hüma kuşu.

Ak türbeler, taş hanlar, serin kervansaraylar
Geçmişin soluk ıssızlığında
Çinili Selçukya'yı düşleyen bir kumru.

Boz mermer köprüler altından, durmadan
Salını salını dirim taşıyan
O erimiş sevgi su.

Çatlak memesinden sızan acılı sütle, güneş
Yaralı bir kardeşliği
Emziriyordu.

Çiğ et gibi kızarmış yüzüyle öte yandan
Bunca güzellik içinde ve bu gül süremde
Kara bir sevgisizlik bulak bulak
Pis çamur akıyordu.

Yollar uzayıban kaldı telsiz hemî topal turna
Yürek acıda yurt kurdu.
Telek kırmış, havalanmaz
Umudun alingan kuşu.

TANIMLAR

Yorgun kırmızı gülüşü ormanların son güneşe
Güz.

En hiçliğe eklenmektir, ölüm, sarı gecelerde
Gündüz.

Konmasıdır bir dudağa iki yalın yalnızlığın
Öptüğümüz.

Sönüp külünden göveren bir ölümsüzlük, sevi
Zora güçsüz.

Bir tanrısal çiçeklenme, mutluluk, sonsuzluğa
Düz.

Halk için bir kavgada açan kanıdır inancın
Yürek, tek gülümüz.

RENKLER ARASINDAN ACIDA KIŞLAMAK

Yedi yabanın düzünde kuru bir kan göleği
Güneşe tekme atan o daha dün.

Ak koyun gibi nemli ipek ana gözleri
Kor bir yarada kışlayan bütün bütün.

Eylülle bakırlanmış sularda
Sessizliği bir umut dökümünün.

Ve artık kış bahçesi gözlerde
Kına küfü yeşili bir hüzün.

Taş mavi gecede bu yıldız kırağısı
Işıyan aklığı bir genç ölümün.

İlik ikinci gölgelerinde
Uçuk dağ moru acısı güzün.

Tüm geceleri biçen çağlardan, çağlardan
Ozan, gökgürlemesi ölümsüzlüğün.

ÖLÜM SERGENİ

Kocamış kör bir arslan gibi bakan bir güneş
Eprimiş bulutlar arasında
İkinci ölüm.

Yıldız alacasında davar sağan yörük gelini
Kırık bir sevi boyu uzanan
Süt ölüm.

Sessiz uçuk bir acıyı taşlara tüneyen
Yarasalar baykuşlarla gecede
Eskimiş uzak ölüm.

Bin yılanı bin çıyanı bir solukta ışılan
Çiğ manda çakırı bakışlarda
Buz ölüm.

Akıtmalı alapaça at üstünde dal yiğit
Gün göğsünde gül yürek
Tan ölüm.

Her kapı önüne çöken
Ak bir deve kara ölüm.

YARINSIZLIK

Bir ikindi dallarından süzülüyor güneş
Sulanmış serin caddelerinde kentin.
Vitrinde gül kurusu bir gömlek...
Bakıyorsun...
Birden, göğsünde bir yıldırım acı.
Düşmek, kaldırırma yığılmak
Çirkinlikler ötesi... İğrenç.
Bir manda bakışında çakılıp kalmak
Kara utancında güçsüzlüğün.

Yürüyorsun, düşlerin ve gölgenle
Kafanda en sıcak kavgaların
Büyüyor gözbebeklerin bir ışıltıyla...
Birden, olgun bir karpuz gibi çatlamak damardan
Taş kesilmek bir suskuda
Ne de çok söyleyeceklerin varken.

Dağ çiçeği kokusunda bir bahar
Yürek yeni sevilere uç sürmüş
Yeşil yaprak bakışı sevdiğinin
Eğilip bir mutluluğu söylerken
Ağzı kenetlenivermek
Dişlerde, ısırılmış son sözcük parçası
Donmak yoğun bir duygunun mosmorluğunda.

Şöyle kavak gölgeli bir bozkır akşamı
Rakısamışsın
Yanık ezgilere kesmiş için dışın
Tam bardağa uzanırken ellerin
Yığılmak bir boşluğa
Ölümlülüğün simgesi kesilmek
Varla yok arası kılıç ağız bir dengede.

Uzanmışsın ak döşeğine
En uzak evrenlere düş salmışsın
Kapanmış gözkapakların yıldızlı bir geceye...
Ve sabah, uyanamamak bir daha
Bir hiçlik yığını, beklemek
Uçup gitmiş sıcaklığının buz kalıbında.

Gün ağardı ağaracak
Geriniyor gökyüzü gümüş tellerle
Cıvı cıvı bir yaşama sevinci doğada.
Dudağında en sevdiğin sigara
Parmaklarında kalem
İlk harfini yazacakken şiirinin
Yüreğinin taç damarı tıkanmak
Uçuk sarı bir acıda kanı pıhtılaşmak
Yarı kalmış bir dizenin burukluğunda.

Bir ölümü bin kez ölmek
Yarınısızlığın kara mutsuzluğu.
Ve acı
Duymak her an ensesinde
Soğuk, sinsî, anlamsız bir göç soluğu.

YAZ KIRAĞISI

— *Yürekdeşim Sedat Veyis ÖRNEK'e* —

Sen, dirimle bir günler, Sivas örsünde
Kılınç döven bir demirci bileği.
Oysa artık yaşantıya adımı
Gözünü alaca basmış bir yaşlı Türkmen beyi.

Sen, yanık bir ezgi akşam burçlarında
Gölgesi vurgun yemiş öylece yatar.
Öte yan, bir kuş uçuşu, en uzak, en yakın
Tel örgüler ardından bakılan bahar.

Ve sen can, yaradaşım, onmaz acılı
Ölüm tüm yaratıklar boynunda bukağı.
Delen bir sızı ne ki şu göğüs kafesinde
Temmuz günü yüreğin kırağı bağlaması.

GÜVERCİN KASAPLARI

Birinci basım : Cem Yayınevi 1978
İkinci basım : Tekin Yayınevi 1989

KAVGALAR İÇİN

GÜVERCİN KASAPLARI

Yel ulur kar tozdurur bir kış
Yazı yabanda şu sıra içimiz.
Oysa sevmelerin ustasıyız biz
Bir de alçaklıklarla kavganın.
Alıcıkuş kesiliriz ve de ense kökünde
Göğsümüzdeki o sıcak güvercini
Kara dirgen elleriyle
Boğmaya kalkışanların.

Neden, güvercin kasapları, barışımıza kan bularsınız
Öyle kötüsünüz ki
İki gözden dört ölüm bakarsınız.

Tabanca gibidir tabanca
Sevgilenmemiz de vuruşmamız da
Ya yürek dalında patlar
Ya da bir alın çatında.
Ne ki çok kez dalaşmaktansa
Acıdan yükünü tam almış
Güçlü bir katır gibi
Vururuz yalnızlık yokuşumuza.

Neden yolunuz bu denli ıramış güzellikten
Öyle bataklıksınız ki
Bir çiçek düşü bile geçmemiş içinizden.

KARŞIYAKA'NIN ÜÇ GÜLÜ

Asılmış bir al umuttan
Karagücün korku dalında
Şu can topraktaki üç fidan ölü.
Ve artık ölmezliğin son boyutundan
Göverir yeşil bahar yağmurlarında
Denizgülü, Yusufgülü, Hüseyingülü.

Ölümdür kimileyin kavganın tek ödülü.

Kançiçeği sökünün arkalarından...
Açmış böğrünü hepsine ana sıcaklığında
Devrimin kankalesi Karşıyaka gömütlüğü.
Ve gençlik günlerine doymamışlık dağından
Bakar, alınlr mavide ve göğüs hep namluda
Gezmişgülü, Aslangülü, İnançgülü.

İnanç bir deliçay ki yeşertir bir gün çölü.

Karşıyakanın üç gülü
Yürek dalıma gömülü
Karşıyakanın üç gülü
Tüm kançiçekleriyle
Göz pınarıma gömülü.

İÇERDEN İŞİYABİLMEK

Senin gözlerin mavi
Nerden ve ne sürem baksan
Yıkanır göğün çividi.

Bir filinta genç asılmış gibi acılı bir gece
Bir dağ ozan öldürülmüş gibi allak bullak.
Kanara kaçkını bir susku
Uyusam, kirlenecek uyku.

Ve yakılmış kitap külü döküklüğünde bir duygu
Çiçek ezmiş pis bir pabuç gibi umursamaz, kör.
Işığın kötücül bir uru
Lamba, bir en deligöz namlu.

Duvar delen bir bungunluk, ama içim yeşil başak
Bin demire baskın işte benim evrensiğmazlığım.
Ak bir alın, silen korkuyu
Bir sevgi, ışıyan tan boyu.

Senin gözlerin kara
Nerden ve ne sürem baksan
Yıldız ağız karanlığa.

RUHİ SU'DA TÜRKÜLENMEK

Çukurova bahara yüz dönende
Uykularını yorganlarına dürüp erkenden
Gurbetçiler sökün eder dört bir yöreden
İkibüklüm bir açlık, eski töreden
Cerenler suya inende
Bir sızılı uzunhava susuz dereden.

Acıyı bir sapsağır kuytuda türkülenmek.

Alıcıküş dönenip durur
Bulanırken toprak bin yorgunluğa
Bir ıtır sevgi burun kanadında
Halkına yönelmiştir ya
Kara güç kan uluşur
Ruhi Su dam altında.

Geceyi bir kelepçe uykuda türkülenmek.

Evren gözü bakan bir bilge pınar
Uzar Tanrıcağ bir soluk Yunus'tan
En Elif güzelliğdir güneyde Karacaoğlan
Kıyım, kıyım, seferberlik, yiten sayısız can
Ve bozbulanık acılar
Bir bulut kaynar emekten, Sıvasta, ki Pir Sultan.

Yalnızlığı çağdeviren bir umuda türkülenmek.

Al sevgiye ak gül durmak
Ve kavgayı bin dağ sürmek
Sesle ölümleri vurmak
Ruhi Su'da türkülenmek.

ÇİNGENE BALYOZUNDA AKLA KARA

— I —

ALDI KARA :

Güneşi balçıkla bir güzel sıvadım
Yasakladım açlığı.
Düzeldi hemen nasıl da her şey
Neymiş o özgürlük yalvaçlığı!

Suladım acıyla, gözyaşıyla
Geçti toprağın kıraçlığı.
Bir incedli kalemler ve diller, hepsinde
Soyunurken gözetlenmekten çekinen
Gençkız utangaçlığı!

Samyeli estirdim ekinler üzre
Kurudu özsuyun yeşilde ağaçlığı
Ölü külü eledim soluyan göğüslere
Gösterdim, çağlar boyu değişmez gerçek
Kırbacın kırbaçlığı.

Bakmayın topuğuma varamazlar da
Ondan tüm firavunların kıskançlığı.

ALDI AK :

Kurumuş çaylar suskunluğunda
Acı kazan ben kepçe
Utanırım toprağa ve güne bakmaya
Gözlerimde kelepçe.

Balyozlu çingene karanlığında
Mutsuzluk beynimde zonklayan bir çivi
Ne ki, doğada en soylu yasa:
Dal yemişe durur, tohum başağa
Bire bin döllere ölüm dirimi.

KİRLİ EL

Sen, kıllı kara gölge
Gece seviştiğim yatağa
Gündüz yediğim aşı
Vuran.

Sen, kötülükler balçığı
Yöneldiğim her güzellikte
Üstüme sıçrayan.

Sevmezliğin kül soğuşunda
Bilisiz, acımasız, erdemsiz
Deli dana bir öfkeyle
Ensemde soluyan.

Yıllar yılı her boğumundan
İrinli bir satkınlık uzayan
Seksen sekiz ayaklı çıyan.

Sen, kirli el, kirli el, kirli el
Halk damarını besliyor diye
Kanıma ekmek doğrayan.

OTUZÜÇ MENEKŞE

Bir morlukta alabora oldu gök
Tan söktü
Güneş dik doruklara konan bir öpücüktü.

Yürüyordu
Yürüyordu değil, sürülüyordu
Bir ak ölüme suçsuzlar, öbek öbek;
Korkunç bir önseziyle tanık tepeler
Utançtan eriyip küçülüyordu.
Yatağında sütlü kahve içerken
Karıcığı kırtarak geçerken
Paşa orasını kaşdı derken.

Otlar daha bir diridir şu an
Koyak daha bir can kokulu.
Öte yandan süngü, candarma, namlu
Bir de o paşadan gizli buyrultu;
Bir alçaklık göz kesilmiş, namludan
Gelincik yüreklere nişan alıyordu.
At üstünde geçer başkent sırtından
Ülkeyi kurtarmış derler yağıdan
Daha bir yağ mı olurmuş ondan?

Göz bağlı, diz bağlı, dil bağlı
Sıralandı yanyana otuzüç karaltı
Ve nişancılar çöktü.

Şu ılık dağ yellerinde sabahın, mermiler
Bir kılıç komutla, yağmurca boşanıp
Koca çınarları biçti yere döktü.

Ne horoz sesi, ne ezan, ne koyun
Ala bir acılıkta tüm doğa suskun
Bitti demir ağırlığı uykusuzluğın.

Bu dağ ne kıyımlar görmüştür bu dağ
Bu yöre ne açlıklar, kavgalar, kanlar...
Ve bu su, ne canlar almıştır bu su
Ne gelinler yutmuş, ne taylar, boğalar...
Ama bu kan var ya, otuzüç damla kan
Varan şu otuzüç sıcak pınardan
Akıp ezgi ezgi artık çağlara
Onu tüm kirlerinden arıyordu.

Buyurdu ölenler: kin tutulmaya
Son bula bu acı, bu kan, bu kıya
Mutlulukta yaşana koyun koyuna.

■
Bir kızıldı alabora oldu gök
Gün söktü
Ve otuzüç menekşe günle boyun büktü.

HALKIM, MUŞTULAR SANA

Kanlı kasap kurşunlarıyla taranmış
Yatıyor yirmi yaşın tüm filintaliğiyle.

Her şeyin genci güzel, ölümün bile
Bir yeşil dal kırılmışlığıyla.

Ne bıçak bir öc çimlenecek, ne bıçak
Topraktaki şu kan sızığında!

Ve erdişi İsa bilgemsiliğiyle
Yanak uzatılmayacak artık kıyıcıya
Bu al kan yunulacak yine kanla.

Ve tansökümüne fırlatılan bir kuş sesi gibi
Namludan atılacak ilk kurşun
Sonun başı olacak tüm acılara.

Allak bullak edecek şu kül durukluğu
Şu edilgen kaypak kavgayı
Fidanlıklardan kalkacak kasırğa.

Halkım, muştular sana.

SEVGİLER İÇİN

DUDAKLARIN, GÜL ŞENLİĞİ

Bir bahar kaçkını yeşil
Tomurcuklar seni bende.

Sarı sıcak güneşler ıştır
Aykırı güzel o dişlerinde.

Dudakların, gül şenliği
Öpüşmeye giriştiğinde.

Taş uyanır, yatak kışner
Ateş harmanı dişiliğinde.

Soğuk bir Kars gecesinde gürül gürül
Yanan bir soba gibisin içimde.

SEVGİYİ BOYUTLANDIRMAK

Göl kıyısında göğü esenlemekle başladık
Öpüştük bir
Ölü suda maviyi uyandırdık.

Sözü gereksiz kılan bir uçuk sevgilenmede
Suskunluğu
Yeni oylumlara uzandırdık.

Kars kaşarı kalçaların ve verimcil göğüslerinde
En kara soğuklara karşı bile
Tandırdık.

Tüm yasakları şöyle en özünden yaşayıp
Seninle
Günahı kutlandırdık.

Bir yaygı gibi yaydığın o gül güzelliğinde
Seviştik
Sevgiyi boyutlandırdık.

BİR SENLE ANCAK YAŞAM TÜMDÜR

Kafkas alacasından uzanan o tay boynun
Bir ipek çocukluk düşümdür.

Konar gözüm dalına
Her gece güzelliğin
Ki biraz ölümümdür.

Ve sevgin
Can külümdür.

Kar ışığı bakışından uzaklık
Yorgunluğumdan da acı
Yükümdür.

Bunca çirkinlik içinde mutluyşam
Bil ki
Senli bir günümdür.

Bir senle, bir senle, ama bir senle
Solumada ancak yaşam tümdür.

BİR SENLEME

Sen, kavgam
Yüreğimde taşıdığım yasak tabancam.

Kar altında kara toprak gibi diri
Kırk bahar fişkırın tenin.

Döllendi yoğurgan avuçlarımda en son
Güle gebe güvercin göğüslerin.

Okşanmaz, kudurganca aşılır ancak
O dolgun tay sağrılarına senin.

Varınca o yalın bir yaşam gizine
Daha bir göz oldu ceren gözlerin.

Ve töre tanımaz bir mutlulukta
Deli bir kan dolaşımıdır içimde sevgin.

Sen, kavgam
Yüreğimde taşıdığım yasak tabancam.

GECELER GÜZELLİĞİNDEN GELDİN

Yaz çıplağı dallarıma
Bir çağla yeşilinden geldin.

Kırk gözeli pınarlarda yıkanmış
O dirilten Kafkas yelinden geldin.

Yalnızlığıma konukladım seni
Geceler güzelliğinden geldin.

Bir fırtınakuşu gibi canözüme
Bin sevgi iliğinden geldin.

Bakışın kaç evren ışıltısında
Sanki yıldız selinden geldin.
Göğüm genişledi aha, kanım allandı
Sen geldin
Ama bir sen bir sen geldin.

DAR SULAR

Bir dar döneme girdik ki artık
Dostluklarla yaşanılıyor bir tek.

Yorgunluğum bir gölge gibi bu ara hep yanımda
Acım sırtımda ıslak bir gömlek
Her şeye buruk ve bulutluyum ama
Sol böğrüm türkülenir yine de gülkırmızı
Sabahtan akşama dek.

Ve anılar ki sonra hep kaçan balık
Ve suskunun o küs bacısı
Cam mavi soğuklarda yansır sımsıcak
Gözüme, hep uyku düşleyen gözüme
Bir çelik ışıltısında sarı.

Granitten örülmüş yalnızlık duvarım
Öylesine kalabalığım ki ben kendimle...
Ne ki, suçüstü yakalanacak bir hırsız gibi
Çekip gidiyor mutsuzluk
Sen geldiğinde.

Bir dar sulara girdik ki artık
Ölünüyor ancak sevgilerle.

ÜZÜM MEMELİ ECELER SOYU

Eskil Elen illerinden gelen ilk bilgeliksin
İstanbul sularına
Ve Türkmen çadırına.

Konuşan bir suskunluğu gezdirir hep bakışın
Sevgi uykularına
En barışlı yarına.

Uçuk yeşil dinginliğin göz kırpar gibi sanki
Bir Ege güneşinde
O zeytin dallarına.

Üç otuzunda olsan üç bahar solursun yine
Bendeki bu dağ yüreğe
De artık bir değdin ya.

Üzüm memeli eceler soyundan geldiğinden
Esriten bu verimcillik
Gül asma kollarında.

Ah ki
Bir sen gibi bir güzellik
Bir de ölüm var ya!

ÜÇER İKİLİK YADA ÇATAL SEVGİ DÖNEMECİ

A

Uykuma düş-gölge indi
Fındık dallarından bir çocukluk-el.

Mısır sütü gençliğindi
Acıya yan çizen o sevingen sel.

Ben sevdim yaşın silindi
Her sürem yeni bir temmuzla gel.

Z

A¹

Sen, kendinden uğratılma ürkek karaca
Ki pınar başında nice susuzluk solur.

Doğa dilince söyler, kulak ver ozana
Çok bili dokuncalı, sevgiye başak dur.

Ölüm bir sinsi kurt, varır döne dolana
Gelip çökmeden cana, yürekte otağ kur.

Z¹

ÇOĞULLANMA

I.

Ben, ikide
Bir ölüm gülümseme.

Ben, ikide
Acının Tanrı gözü erdeme.

Ve mağara bir yarada çift gözeyle
Akamayan kan pınarı
Ben ikide.

II.

Ben, çim
Kara toprakta bahar uykusuza.

Düş kesildim
Güneş özleminde balçıklı buza.

Ezgilerle ala gökler ötesi
Çoğulladı beni sevgi
Sonsuza.

ÇOCUKLAR İÇİN

TÜRKİYE

(Dış ülkelerdeki Türk çocuklarına)

Türkiye bir sıcak ülke
Güneşi kocaman bir nar.

Dağı dağ, denizi deniz
İnsanı insanca bakar.

Ayca konuşur, yıldızca
Bozkırda telli kavaklar.

Uzar yanık türkülerle
Yayla kokuşlu ırmaklar.

Suskun bir sızı gibidir
Güz sonu tüten ocaklar.

Türkiye sonsuz mu sonsuz
İçimdeki özlem kadar.

Türkiye bir uzak pınar
Her gece uykuma akar.

ANA ÖĞÜDÜ

Çiçekleri ezme yavrum
Çiçek bir yüreğe benzer
Çiçek ezen insan ezer.

Sakin sen kuş vurma yavrum
En engin bir kardeşlikte
Uçar kuşlar gökyüzünde.

Tüfekle oynama yavrum
Şakacığı bile çirkin
Bir canlıyı öldürmenin.

Gel bir çiçek ol sen yavrum
Kendi ülkenin renginde
Şu yeryüzü demetinde.

ÇOCUKLAR KARDEŞ OLDU MU

Daha bir ballanır uyku
Çocuklar kardeş oldu mu
Barışır artık kurt kuzu
Çocuklar kardeş oldu mu.

Düşler denizine doğru
Mutluluk bin yelken açar
Her yürek bir atlin pınar
Çocuklar kardeş oldu mu.

Daha bir ışıldar akarsu
Çocuklar kardeş oldu mu
Kucaklaşır batıyla doğu
Çocuklar kardeş oldu mu.

Ne açlık kalır ne korku
Korudaki fidanlar gibi
Sevip sevip birbirini
Çocuklar kardeş oldu mu.

**BİR SEVGİYİ
GÖRÜNTÜLEME**

Birinci basım : Türkiye Yazıları 1980

İkinci basım : Tekin Yayinevi 1989

GÜNDOĞUMU

Yeni doğan bir çocuk başı gibi
Başlattı bir yeni yaşamayı güzelliğin
Güneş bir al ışıltıya uç verdi
Ve yüreğim göğsündeki o dağgülü sevgiye.

SENİN GÜZELLİĞİN VE SENİN SUSKUNLUĞUN

«Önce Söz vardı», sözden önce güzelliğin
Adın kutsal betiklere konulacak tek önsöz.
Sonra, serin sularla sonsuzlanan sevgin
Ve bir gövdeden dallanan Buda kolları örneği
İyilikler salkımlanmış umut ağacı eilerin.
Sonra, yaşam gibi hep şu varolma sorununu
Hergün gündeme getiren o yeşil yel gözlerin.
Senin güzelliğin bir erdemler sözlüğüdür.

«Önce Söz vardı», sözden önce suskunluğun
Sesin kutsal betiklere konulacak tek sonsöz.
Sonra, açıklayamadığı o giz hiçbir tomurcuğun
Ve üst üste şimşeklenen yorgunluklar arasından
Bakır moru bir gölgeyle bastıran acı uykun.
Sonra, en çıldırtıcı satkınlıklar karşısında
Yine de esirgeyen, bağışlayan olgunluğun.
Senin suskunluğun bir gizemler sözlüğüdür.

Ve de sevgin Zekeriya sofrası.

SEVGİNİN DENKLEMİ

Sevginin denklemi iki üstüne kuruludur
Acının ki bir.

Sen, acının görkemi
Ben, sevginin gizemi.
Sen ve ben olmasak da yine biziz sevi
Gövdelerimiz ancak
Onun değişkenleri.

Yokluğunda mayalanırken mutsuzluk
Gerilmiş bir gök aralığından
Uç verince bakışın
Donmuşluk çiçeklenir
Sorunsal bilmecelenir.

Ve sonra ışırsusunkenlik, susunkenlik ki
İlk evren gecelerinden kopmuş
Yoğun yeşil karanlıklardaki
O yıldız akışmalarının
Dilidir.

Yalnızlığın denklemi sonsuza kuruludur
Senin güzelliğince ölümsüzlüğe.

SEVERKEN SÖYLENENLERDEN

İçim, beton dökülmüş gibi
Kurumuş bir susku ırmağı
Ki hem sen hem ben.

Ben sana ilk gelenim oysa sencek
İlk ama gecikmeli.

Birbirine yeni olmaktır
En önemlisi
Yeni olmak birbirine
Nice yıllar ve yollar sonrası.

Ve bir de her şeye karşın kendileşebilmektir
Çıplak ayakla yerlere bastığın o an yani
Harmanladığında kösnüyle o dişil saçlarını
Yani kaçamak da olsa bir an senleştğinde
Ve bir de tuttuğunda yaban sevişkenliğİN.

Oysa bu uçurum ah
Yatağımızdaki.
Bir baharı kanıtlamaya yeterken tek başına
Gözlerinin çimeni.

Bu bıkkınlık bungunluk pusundan
Yaşamaya yeniden mi parmak kaldırmalı
Bırakmalı mı bu görev kurbanlığını?

Yüreğim seğirdi yine
Yine seğirdi yüreğim.

Saçlarım tuttu ama
Gönlüm ak tutmuyor benim.

Şimdi hüznün bağbozumu
Sıvansın yeniden kollar
Gayrı sen süremidir.

SEVGİNE KİLİTLENMEK

Koşumlarını şingırdatan bir kısrak kesilirsin
Kimi kez
Oynak, konuşkan, diri
Unutup tüm gereksizlikleri
Serimlediğinde kendini.

Kimi kez
Yüzünde bir mumya hüznü
Bakışların boz bulut
Çökmüştür üstüne bir yorgunluk sisi.

Seni sencek sevmemek
Kırletiyor yüreğimi.

Uzaklığında boş bir sarnıç gibiyim
Sevginden ölümler kalburu
Güzelliğın gözüme gergi.

Bir yarasa kanat vurur yalnızlığa kimi kez
Ben, karanlığa kalmış bir yolcu
Gölgeni görsem dağılacağım
Belli.

Kilitlenip kalmışım sevgine
Zincirde bir tanrı gibi.

GÖRECE

Çiçeği varlayan duygu
Senin gizil çiçekliğin
Bu ölümlü sevgileyen
Ancak benim yorumum.

SENİ TANIMLAMAK

*(Sendendir süremlerin
Hem adı, hem tanımı)*

Sulamış çayır yeşili sabah bakışın
Baharlanmaktır.

Taze yumurta kalçalarının sıcaklığı
Yazlanmak.

Mutlulukta o bal sarı süzgünlüğün
Güzlenmektir.

Kurallara çengelli direngen usçuluğun
Kışlanmak.

SEVGİYE SAYGI

*(Açılmaz yürek kapıları
Özlenen sevgi bulunmadı mı?)*

Kapamış kalın kapılarını
Yürek kalen sevgiye.
Bu belki de, belki de
Ona en saygındandır.

Şoruldayan kanın acısı
Gemlenen gücün acısı
Ve bu erdem boğuntusunun acısı
Yaşamazlığın bulanıklığındandır.

Kıyınç görmüş ama hiç çözülmemiş
Kişilere özgü bu onurlu suskunluk
Ve senin şu Elen güzelliğindeki hüznün
Ola ki, tanrılarca bir sevişme sonuyla
İlgili kaygındandır.

ACISIZLIĞIN ACISI

*Yaşamayı her ertelemeye
(Acısızlığın acısı çekilir yine de*

Çağla körpeliğini gök duruluğunda sürdürdün
Yattın ama o gençlik güzelliğinin üstüne.

Telleri iplik iplik tozuşan saçlarını
Gününde okşattırmadın doyusuya bir şöyle.

Yaslanıp acısızlığın kolaylığına
Şu nar olgunluğunu uyuyorsun şimdi de.

Tapınçsız, tapınaksız bir tanrıça olduğunda
Geçirecek ilmiğini boynuna gece.

Oysa bir evrendin ki, ve sen bir evrensin ki
Merkezi her bir yerde, çevresi hiçbir yerde.

MUTLULUĞUN MAYASI

*(Kendi körlüğümüz vardır biraz da
Mutluluğu her elden kaçırışta)*

Bir tansökümü dinginliğinde
Sevginin gül mayası
Yavaş yavaş tutuyordu.

Algıladım bir ara uykundan
Düşlerinin kıpraştığı gözdiplerinde
Yaşamanın tüm gizleri
Kök salıyordu.

Seni istedim o an, seni
Dağ suyu yeşerticiliğinde.
Sensizlik başlayınca çünkü
Çılgınlığım bozkırlara ekiliyordu.

Çat diye çakıveren bir umut şimşeği
Ürküttü birden seni, korkuttu.
Kırgınlıklardan örülü savunma duvarında
Tek sığıncağı yine suskunluk oldu.
Ve çekildin...
Yüreğimin başucunda aha
Yokluğunun ilk saati vurdu.

Mutluluğun mayası oysa
Bu kez tam tutuyordu.

İKİ UÇTAN DA ÇEKMEK

*(Ölüyor, ölüyor sevgi
Düzene, kurala girdi mi)*

Kurşun kayalar altında unutulmuş mavi
Ki giderilmez gecikme
Göz göz yara, yaşlandıkça
İçimizde.

Baharın güzelliği oysa
Dala kuş tünercesine
Koyağa gölge inercesine
Gelivermesindedir
Gününde.

Çiçek tohumun şavkımaysa
Tohum da çiçeğin gizemlenmesi.
Özsu düzenindeki yücelik
Bu ikili uyumdadır işte.

Birlikteliğin körlük öte kördüğümüleri
Çözülür biraz da çözülmezliğiyle
İki uçtan da çekildiğinde.

Diri bir dağgölüyken dizginsizlikte
Kuruyor, soluyor, ölüyor sevgi
Kurumsallaşiverdiğinde.

Omuzlanabilir nice ağırlıklar
Nice katran geceler, olumsuzluklar
Seninle yürek yüreğe.

Haydi yine...

YÜREK ÇÖLLEŞMESİ

Yıllarca şiirinden boşaltılmış bir çocukluk
Yasa dönüşür sonunda, işte yaşlılık;
Geride bataklık kuşlarının cığirtısı
Ve çölleşen yürekte bir kara kıtlık.

SEVGİYİ VARLAMAK

Gömüldü denize güneş
Yayarak gökyüzüne o tavuskuyruğunu.

Kıpraşıp oynaşan günün son sevincini
Kaptırdı usulca aykaranlığına su.

Uzandı bir suskun sevgiye damarlarım
Ki artık acı değirmenlerinin oluğu.

Ve başladı bu gecikmiş bahar dalında
Dolanıp durmaya bir kış kokusu.

Çaktı birden görüntün ürkek ve çekingen
Sanki tam hapisten yeni çıkmış bir tutuklu.

Ben ki senle eriyorum böyle her hüzünde
Varlıyorum ölesiye sevmekte olduğumu.

TEKİL İŐİMAK

Tekil iŐİdikça kararıyoruz
Kararıyoruz
Durmada.

Seni sevmemdir
Seni
Olağanlar arasında biricik
Ve benzerler arasında tek
Kılan.

Dudakların ki kirazın adbabasıdır
Ben öpmesem
İki soluk solucan.
Bir ölüm Şu sıralar askıda aramızda
DüŐtü düşecek
Aman.

ZAMANSIZLIK BOĞUNTUSU

Sevmek, bir bakıma, zamanını vermektir
Zaman aralarını doldurmak değil;
Sabahlara birlikte uyanmaktır
Ve yelin serinliğini, gecenin gizemini
Bakış bakışa duyumsamaktır;
Sonra birbirinin damarlarında
Bir kavurgan kan gibi dolanmaktır.

Ve alıcıküş didişmesi gibi olmalı sevişmek
İğdiş oynaşması değil;
Bir yandan kınalı kuzu okşaması
Dağ çiçeği koklaması öte yandan.

Oysa sevmek ah
Bu kan pınarı başında!..
Ve sevişmek - senle de olsa -
Bu mayın tarlasında!..

SEVGİDE ÖLÜM VE BİZ

Ölen biz değilsek eğer
Bir sevilen değilse
Gerçek değil sanki ölüm
Yalnızca bir duyultu.

Yaşlandıkça olur yürek
Acı tutmaz bir kuytu.

Bu kanlardan, kıyımlardan
Bu sası insansızlıktan
Bu bıçak soğuğu havadan
Sorumluyuzdur, sorumlu.

Kavgalardan gelen gözüm
Karıncalanmış bir namlu.

Seni bende var kılan
Bir üzünc ki tüm susku.

KAN ORTAMI

Kıvırcık zenci saçlı bir karanlık
Boğuntunun irin suları
Burgaçlanıyor göğüslerde.
Sokaklar kan göleği
Boğazdan lokma geçer mi?

Koygun kalın sesleriyle
Ürüşüyor kıyım köpekleri
Ateş damarlı gözleriyle.
Havada kan kokusu
Göze nasıl girsin uyku?

Tırmanıyor bir polis küfü
En gizli duvarlara
Kol geziyor satkılık
Kara kangal bıyıklı bir korkuda.
Ortalık kan harmanı
Sevişilir mi ölüm zamanı?

ÖLÜMLE YENMEK

Yüreği bir ateş gülle
Savruldu ormana kuş
Uyku denizi geceyle.

Tek dal bile tutuşmadı
Koygun sağirdilsizlikte.

Olsun.
İlk kıvılcım çakılmıştır
Eylem boşa değil yine.

Kişi ölümüyle yener
Ölümüyle, kimi kez de.

YAŞAŞMAK YADA ANI GİBİ

Bir yazsonu akşamı
Gökte yengeç ayaklı
Ak yıldız kümeleri
Ve bir ay, testekerlek.

Ve senin o doruk dumanı dalgınlığın.

Ve henüz sevgi
Kuytulara çatılan iki kaçakçı tüfeği.

Birden
Bir düştün dökülürcesine
Çıkıvermişti ağzından: YAŞAŞMAK.

Birbirinde eriyip kaynaşmaktı
Yeni evrenlere taşmaktı
Ve göz göze değil de
Aynı yönde
Yürek yüreğe bakışmaktı
Yaşasın.

Yerçekimi kurallarında yaşanmazdı.

MERMERİ GÜLÜMSETMEK

Başka görünümde boylanır artık erdem
Gün gelip toprağa karıştı mı.

Karanlık okyanusunun sivri kayaları gibi
Suları yaran gemi omurgaları gibi
Ölümler yırtar zamanı.

Sen de
Işığa dönüşen kanın
Ve uzak bir gök gibi gözlerinle
Mermerde gülümsersin
Gülümseterek mermeri.

BURUK ÖZLEM

Titreşir otun sesinde ve sabah yelinde
Özlemleri eskinin.
Acıma daldırılan bir fırıncı küreğidir
Bu saatler artık sevgin.

İki yıkık burç gibiyiz şimdi seninle
Ani örenlerinde.
Bir Kafkas hüznüdür akan
Aras, içimizde.

Ve kaçıp giden güneşli yaşamlar boşluğunu
Doldurur
Önce gölge, sonra gece.

YOL AYRIMINDA

Döndü dolaştı işte
Yol vardı ayrılığa.

Yineliyeyim sana
Bir ağaç ki güzelliğin
Ölüm konmaz dalına.

Yeşil bakacaksın hep
Yaşlı bir defne gibi
Damarların kurusa da.

Bilirsin
Sana olduğumdan da öte
Zorunluyum ben kavgaya.

Mutluluk acı sonla taçlanıyorsa
Ben yanlış oturmuşum yaşamaya.

Ve yapıyalın yüreğim artık yine
Ot bitmez kepirliğe konmuş bir oba.

Töre Türkmen töresi, göç durmaz
Gider bulur bir yeni konalga.

GÜNBATIMI

Denizde boğulan bir çocuk başı gibi
Söndü mor bir alacalık dorukta
Güneş artık rakı burcuna girdi
Ve yüreğim yüzündeki o tanrıça hüznüne.

TAHSİN SARAÇ

1 Ocak 1930'da Muş'ta doğdu. 1952'de Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü Fransızca Bölümünü bitirdikten sonra 1953-1954 ve 1957-1959 arasında iki kez Paris'e giderek Sorbonne'da Fransız dili ve edebiyatı ile ses-bilim üzerine öğrenim gördü. Dönüşünde Gazi Eğitim Enstitüsü'nde asistan, daha sonra da Fransız dili ve edebiyatı öğretim görevlisi oldu. 1963-1965 arasında Milli Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu üyeliği yaptı. Tercüme Bürosu'nda üye olarak yer aldı. Türkiye öğretmenler Federasyonu ikinci başkanı oldu. *Tercüme*, *Türk Dili* ve *Çeviri* dergilerinin yazı kurullarında görev aldı. 12 Mart 1971 askerî darbesinde siyasal düşüncelerinden dolayı iki kez gözaltına alındı, aklanarak salıverildi. Kasım 1971'de, Gazi Eğitim Enstitüsü Fransız dili ve edebiyatı öğretim görevliliğinden emekliye ayrıldı. O günden beri serbest yazar olarak çalışmalarını sürdürmektedir.

İlk şiiri 1954'te *Varlık* dergisinde yayımlandı. 1956'dan sonra *Türk Dili* ve çeşitli öncü dergilerde çıkan şiirleriyle tanındı. *Direnmeler* adlı şiir kitabıyla 1970'de TRT *Şiir Kitabı Büyük Ödülü*'nü kazandı. Fransızcadan Türkçeye, Türkçeden Fransızcaya çeviriler yaptı. Ülkeler arasındaki kültürel etkinliklere katkılarının dolayısı kendisine 1968'de Fransız hükümetince *Uluslararası Liyakat Nişanı*, 1976'da da Macar hükümetince *Endre Ady Nişanı* verildi. Asya-Afrika Yazarlar Birliği'nin Tunus'ta yapılan 8.ci Kongresi'nde, «üstün estetik düzeydeki yapıtları yanında, yaşamı boyu emperyalizme, ırkçılığa ve sömürgeciliğe karşı sürdürmüş

olduğu ödünsüz savaşımdan dolayı, kendisine 1986 *LO-TUS Edebiyat Ödülü* verildi. *Ezgiler Ezgisi* adlı çeviri- siyle 1963'te *M.E.B. Üstün Başarı Ödülü'nü* aldı. *Günü- müz Fransız Şiiri* adlı kitabı ile de 1964'te *Türk Dil Ku- rumu Çeviri Ödülü'nü* kazandı. *Beşinci Frank* çeviri- sine 1979-1980'de Ankara Sanat Sevenler Derneği'nce yılın *En İyi Çeviri Ödülü* verildi. Şiirleri birçok yaban- cı dile çevrildi, kitap olarak yayımlandı, dergi ve an- tolojilerde yer aldı.

«Türkçeyi kullanmadaki özeni, imge zenginliği ve toplumcu içerikle vardığı bileşim, Tahsin Saraç'ın kur- duğu kendine özgü şiir evreninin belirleyici nitelikle- ridir. Özgürlük, kardeşlik, kavga, sevi, ölüm, yaşama sevinci, çocuk, çağın acısı, şiirlerindeki özenli dil ve titiz dize işçiliğiyle tanınan Saraç'ın başlıca temala- rını oluşturur».

SARAÇ'IN ALDIĞI ÖDÜL VE NİŞANLAR :

1986 LOTUS EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

TRT ŞİİR KİTABI BÜYÜK
ÖDÜLÜ

TDK ÇEVİRİ ÖDÜLÜ

ÜSTÜN BAŞARILI ÇEVİRİ
ÖDÜLÜ

YILIN EN İYİ ÇEVİRİ
ÖDÜLÜ

ULUSAL LİYAKAT NİŞANI

OFFICIER DE L'ORDRE

NATIONALE DU MERİTE

ENDRE ADY NİŞANI

(Asya-Afrika Yazarlar Birli-
ği. 1988)

(Türkiye Radyo - Televizyon
Kurumu. 1970)

(Türk Dil Kurumu. 1964)

(Milli Eğitim Bakanlığı. 1964)

(Sanat Sevenler Kurumu.
1979-1980)

(Fransız Hükümeti. 1968)

(Fransız Hükümeti. 1989)

(Macar Hükümeti. 1979)

TAHSİN SARAÇ'IN YAPIT VE ÇEVİRİLERİ :

Şiir :

- Bir Ölümsüz Yalnızlık (1964, 1978, 1989).
Güneş Kavgası (1968, 1978, 1989).
Direnmeler (1973,1978, 1989. *TRT ŞİİR KİTABI BÜYÜK ÖDÜLÜ*).
Güvercin Kasapları (1978, 1989).
Bir Sevgiyi Görüntüleme (1980, 1989).
Çıplak Kayada Çimlenmek (1989).
Poèmes Choisis de Tahsin Saraç (1974. Ayhan Özden çevirisi).
Çağdaş Fransız Şiiri Antolojisi (1964, 1976. *TÜRK DİL KURUMU ÇEVİRİ ÖDÜLÜ*).

SÖZLÜK VE DİL :

- Fransızca-Türkçe Büyük Sözlük (1976, 1985, 1989).
Fransızca-Türkçe Argo Sözlüğü (1966).
Etude Sur le Subjonctif en Français (1962).
Batı Kaynaklı Sözcüklere Karşılıklar Denemesi (1, 2. TDK bir yarkurul ile).
Fransızca-Türkçe Okul Sözlüğü (1988).

ÇEVİRİLER :

(Yabancı Dillerden Türkçeye)

- RENE CHAR Şiirler (1983).
PETÖFİ-ŞİİRLER (1973, 1978).
ENDRE ADY Şiirler.

RİMBAUD'nun Mektupları (1985).
Günümüz Fransız Şiiri (1964. T.D.K. ÇEVİRİ ÖDÜLÜ).
Çağdaş Fransız Şiiri Antolojisi (1976).
Yerma (F.G. Lorca. 1964, 1982).
Kanlı Düğün (F.G. Lorca. 1966).
Ezgiler Ezgisi (J. Giraudoux. 1963).
Truva Savaşı Olmayacak (J. Giraudoux).
Profesör Taranne (A. Adamov. 1964).
Herkes Herkese Karşı (A. Adamov).
Beşinci Frank (F. Durrenmatt. 1978).
Kadınlar da Savaşı Yitirdi (C. Malaparte. 1965).
Çark (J.P. Sartre. 1964).
Karı-Koca ve Ölüm (A. Roussin. 1965).
Amerikan İmparatorluğu (Claude Julien. 1970).
İsveç Söylevi - Sanat Üzerine (A. Camus. 1965).
Matmazel Helsinka (Georges Astalos. 1988).

TÜRKÇEDEN FRANSIZCAYA ÇEVİRİLER :

Yunus EMRE, POÈMES (Yunus Emre'den 80 Şiir. 1973).
Choix de Poèmes de F.H. Dağlarca (1958).
Chanson d'Algérie (F.H. Dağlarca'dan. 1962).
Hiroshima (F.H. Dağlarca'dan. 1970).
Poètes Turcs Contemporains (Orient. 1962. Paris).
Resquilleur (M.Ş. Esendal'dan 26 öykü. 1971. Avrupa
Konseyi Yayınları).
Les Dieux et les Hommes, Gilgamesh (Orhan Asena'dan. 1961).
Les Portes (O. Asena'dan. 1963).
Un jeu Terrible (O. Asena'dan. İTİ Yayınları, 1974).
La Chasse au Chili (O. Asena).
La Peur (O. Asena).
Fabrique Orthopédique (Sermet Çağan'dan. İTİ Yayınları. 1968).
Les Orteils (Güngör Dilmen'den. İTİ Yayınları. 1974).
Loto (Adalet Ağaoglu'ndan. İTİ Yayınları, 1974).

TAHSİN SARAÇ ŞİİRİ ÜZERİNE SÖYLENENLERDEN :

...Tahsin Saraç'ın şiirinden bende kalan nedir? Yüce dağ doruklarının hiç dinmeyen uğultulu fırtınası... Ama bu yüce dağların yeri açıkseçik bellidir: Türkiye... Daha yüksek, daha boranlı dağlar var dünyada elbet, ama hiçbirinin fırtınası, Tahsin Saraç'ın şiirlerindeki bu sesle uğuldamaz; böylesine yerli, böylesine ulusal ve özgün... Bu fırtına uğultusu, ince bir çığlık, yalvaran bir haykırış, ağlama, iççekme, inleme olmuyor hiç. (Oysa ben inleyen şiirleri de severim). Hep tok, kalın, yüksek perdeden, yiğit bir ses duyuyoruz. Sanki çağcıl Türk şiirine yepyeni bir Köroğlu doğmuşcasına...

Böylece, Tahsin Saraç'ın şiirinin, Türk şiirindeki yerini belirleyebiliyoruz. O'nun şiiri, Türk şiir orkestrasında «bas»tır. Bir orkestrada, öteki çalgıların seslerini bastırıldığı zaman kontbasın sesinde hep bir ulu kızgınlık, tanrısal bir öfke duyumsamışımdır. Saraç'ın o tok sesli (Davudî) şiirlerinin pekçoğunda bu kızgınlık, bu öfke duyuluyor. Kendisi de bir şiirinde şöyle tanımlıyor ozanı :

«Tüm geceleri biçen çağlardan, çağlardan
Ozan, gökgürlemesi ölümsüzlüğü.»

Saraç'ın şiirlerindeki gökgürlemesi, göklerden değil, tarihten ve coğrafyadan geliyor. Okurken, bu şiirlerin beslendiği zengin Türk şiir geleneğinin (hem halk şiiri hem divan şiiri) derinlerinden uğuldayan

kaynağı tanıyoruz; bu dramatik koro, şiirle bir başkaldırı şarkısını söylüyor. Tek kişilik, yine de çok sesli (halkça sesli) kalabalık bir koro bu.

(...) Saraç'ın şiirlerini sevmemin nedeni, o şiirlerin şairinden soyutlanarak, ayrılarak salt güzel olmalarından değil, bu güzelliğe ek olarak, kendisiyle sürekli hesaplaşan, doğrulukla yaşanmış bir kişiliğin şiirsel belgeleri de oldukları için seviyorum o şiirleri. Erdem, Saraç'ın yaşamının ayrılmazı, vazgeçilmezi, tâ kendisidir. Nasıl yaşamışsa öyle duymuş, öyle düşünmüş ve öyle şiirler söylemiş bir şair...

O'nun şiiri, kendisini cömertçe sunan, kolay anlaşılan (ki ben zor yazılıp kolay anlaşılardan yanayım) şiir değil. Ama bu kolay anlaşılmalığı, kendi rengini ve tonunu bile daha bulamamışken, sürekli yenilikçilik ve sözde özgünlük ardında koşan kimi yeteneksiz şairlerin yaptığı gibi, anlam çarpıtmalarından, anlamsızlıklardan ileri gelmiyor. Saraç şiirinin (hepsi değilse de epiycesinin) zor anlaşılabilirliği, imgelerinin yoğunluğundan, birbiri üstüne yığılmalarından ileri geliyor. Bu imgelere yabancı olanlara Saraç'ın şiiri kapalı kalıyor; o imgelere yabancı olmayanlarınsa, imgelerin yoğunluğundan ötürü, şiirin tadına varmaları için büyük zihinsel çaba harcamaları gerekiyor.

(...) Şiirleri döne döne okurken Tahsin Saraç'ın bu şiirleri hangi dilde söylediğini düşündüğüm bile oldu. Bunlar Türkçe mi? Evet, ama çoğu da Tahsin Saraç'ça bir dille yazılmış.

Saraç bir umut şairidir, ama pembe bulutlar üstündeki düşlemsel umudun şairi değil. Bizi kara görünümünün en dibindeki kapkaranlığa götürdükten sonra, karamsarlıkta bırakmadan o kara derinliklerden ışıltılı umut doruklarına yüceltir.

(AZİZ NESİN. Tek Kişilik Kalabalık Koro. Milliyet Sanat. 15 Ocak 1984)

(...) Türkiye'nin Fransızcadan Türkçeye ve Türkçeden Fransızcaya en iyi çevirmenlerinden bir olma ününe erişmiş bulunan Tahsin Saraç, bu yeni şiir kitabı DİRENMELEK ile, olgun, coşku verici ve özgün bir ozan kişiliği ortaya koyuyor. Edebiyat okullarının, akımların ve gelip geçici modaların dışında kalmayı bilinçle seçmiş ve bunu yapmaya gücü yetmiş pek az sayıda iradeli kimse yetiştirebilmiş bir edebiyat ortamında, Saraç, kimi son derece ince kavram ve eğretilmeleri, en iyi Türk halk şiirini yansıtan bir sözcük dağarcığıyla birleştirerek, yalnız kendine özgü bir üslupla yazmayı sürekli olarak başarabilmiştir. Saraç, eğretilmeli imgelerini dolu dizgin koşturduğunda, ve ses, görüntü ve algılarını hemen hemen mimari bir kuruluş olan uzun şiirlerine süzüp aktardığında, şiirinin doruğuna varmaktadır. Birçok çağdaş Türk ozanının tersine, Saraç, pek geniş kapsamlı düşünceler taşıyabilen bir düşünsel güce sahiptir. Uzun şiirlerinin kimileri göz kamaştıracak derecede başarılıdır. Örneğin UTANÇ, Türkiye'den gelen en etkileyici şiirsel protestolardan biridir. Saraç, toplumsal eleştiriye, bir insan dramı ve içe işleyen bir şiirsel duyarlık biçiminde dile getirme ustalığını göstermiştir; bu başarısı son yirmi-otuz yılın bağlantı ozanlarının çoğunun şiirlerini zedeleyen o çirkin sövgüler ve kuru söylevlerle taban tabana zıt oluşundan ileri gelmektedir. 1970 yılında TRT Kurumu'nun o imrenilecek Şiir Kitabı Büyük Ödülü'nün Saraç'a verilmiş olması çok iyi anlaşılmaktadır; çünkü Saraç, yaşam, sevgi ve ölüm şiirinin bir ustası olarak çıkmaktadır karşımıza.

(T.S. HALMAN. Books Abroad. Ağustos 1974. Oklahoma. U.S.A. Çevirisi: Köken Dergisi. Sayı: 4. Aralık 1974)

(...) Tahsin Saraç'la, bugünün tartışmasız en modern Türk ozanı karşısında bulunmaktayız; çünkü onun şiiri iki eğilim (Doğu ile Batı) arasında bir sentez, bir bağlantı çizgisidir. Doğduğu Anadolu'dan, hiçbir dogmanın örtemeyeceği şiirini tutku ve gizemlerle beslemekte, yaşadığı Batı'dan (ozan bir süre Paris'te kalmıştır) yapıtına mantık ve tutarlılık kazandırmaktadır. Bu öylesine mutlu bir kaynaşmadır ki, burada yaratıcı ozan, filozofun düşüncesindeki ölçüye sığmazlığın canlı örneği olmaktadır; filozofa göre Doğulu ile Batılı arasındaki ayrım, Doğulunun evrenini yaşamayı, Batılının ise evrenine egemen olmasıdır. Tahsin Saraç kendi şiir evrenini hem yaşamakta hem de ona egemen olmaktadır. (...) Saraç'ın şiiri yaygaracılığa kaçmayan bir haykırıdır. 1982 temmuzunda katıldığı Madrid Dünya Ozanları Kongresi'nde varlığıyla birçok bakımlardan dikkatleri üzerinde toplamıştır; çünkü Tahsin Saraç kendi kuşağının en büyük Avrupa ozanları arasında yer almaktadır.

(GEORGES ASTALOS. Nouvelle Europe. Luxembourg. Sayı: 40. 1983 Çevirisi: N. Engez. Türkiye Yazıları. 1983. Sayı: 73-74)

(...) Bu imgeler, şiirimizde pek de alışık olmadığımız imgelerdi. Ama çok garip bir biçimde bana yavaş yavaş geliyordu. Bana sanki bir yerde Gilgamiş'i çağırıyordu. O da tanrılara karşı, ulu yalnızlığında, dev soluklu ve Tek yaratılmamış mıydı? (...) O kadar çok kullanıyordu ki bu hiçbirini ötekine benzemeyen imgeleri, kaygı duymuştum ilkin. Ya tükenirse? Ya kendini yinelemeye başlarsa? Hayır, ne tükendi, ne de kendini yinelemeye başladı; yeniledi durmadan. Bu imgelerin bir başka özelliği de yerel, hattâ yöresel deyişlere yaslanır gibi görünürlerken evrensel bir demece yönelişleriydi.

(ORHAN ASENA. Lotus Ödüllü Saraç. Çağdaş Türk Dili, Nisan 1989)

Saraç, yalın söyleyişinin ardındaki açık bildiri-
siyle şiirimizin önde gelen bir adıdır. (...) Saraç'ın ilk
özellği arılaşmış Türkçeyi şiir diline dönüştürmedeki
ustalığıdır.

(DOĞAN HIZLAN. Güvercin Kasapları.
Cumhuriyet. 13.4.1978)

Saraç'ın bu son kitabında (Direnmeler)de, top-
lumsal şiirler ağır basmaktadır. Türkiye'de, Anado-
lu'da yaşayanların yaşamını, birikimlerini, öfkelerini
ve kavgalarını dile getiren bu şiirlerde yepyeni Türkçe
sözcüklerin de ustaca kullanıldığını görüyoruz. Birer
çığlık gibi yükselen bu sözcükler çok kez birer kılıç
gibi de keskindir. Ve ışıl ışıldır. Bir ustanın yonttuğu
taşlar gibi ölçülü, biçili olarak yerli yerlerine konul-
muşlardır. (...) Saraç, eski şiirimizi bildiği kadar dış
ülkeler şiirini de, özellikle Fransız şiirini çok iyi bilen
bir sanatçımızdır. Geçmişten ve yabancı kaynaktan
beslenen şiiri, usta bir sanatçının sentezini ortaya ko-
yar. DİRENMELELER, çağdaş toplumumuzun, günümüz
yaşamının somut örneklerini şiirleştiren örneklerle do-
lu bir kitaptır. Tarihsel ve toplumsal bir kaynaktan
beslenen şiirlerin dili, kuruluşu ve deyişi çağdaş bir
ozanın ustalığını göstermektedir.

(MUZAFFER UYGUNER. Direnmeler.
Güney Dergisi. Ağustos 1973)

Bu şiirler, devrimci ve insançı bir duyarlıkla ma-
yalandırılmış. Şiirlerin özgünlüğü de, soyluluğu da
buradan ileri geliyor işte. İçeriklerini oluşturan insan-
cıl öz yanında alışılmış ve aşınmış söyleyişlerden
uzak, diri, kıvrak bir dil. Bu dille oluşturulan taze im-
geler, benzetiler, düşünce ve duygu dünyamızın sınırlarını
zorluyor; güçlü bir titreşim yaratıyor içimizde.
(...) Bir imgeler ormanıdır Tahsin Saraç'ın şiirleri.
Saraç'ın şiirinde duyguyla emişen düşünce, dizelerde
doruk noktasına ulaşır. Bu yönden hem kafayla hem
de yürekle okunan bir şiirdir onunkisi.

(EMİN ÖZDEMİR. Direnmeler. Varlık
Dergisi. Mayıs 1971)

Öztürkçenin şairidir Tahsin Saraç. Yeni sözcüklerden süzer şiirini. Bu özelliğiyle günümüzdeki öbür şairlerden ayrılıyor. Şiirsel yük onda yeni sözcüklerle düğümlenir. Tahsin Saraç'ın şiirinde çağdaş ortam arkaik görünümlerle belirir; o görünümler yeni sözcüklere dayanılarak kurulur; durum, insan ilişkileri, soyutlanarak, bir ilk yalınlığa götürülür; düşünsel öz, hiç yıpranmamış imgelerle yansıtılır; Anadolu insanının tarihsel duygu birikimi ve toplumsal tavrı yeni bir ses halinde fıskırır; öztürkçe sözcüklerin birer çığlık gibi yükseldiğini görürsünüz orada; ağıt ileriye doğru sevgi sözü niteliği kazanır, hayatın değiştirilmesi planında yeni bir silah olur. Tahsin Saraç bunu yaparken zengin bir edebiyat ve kültür deneyinden çıkmakta, yeni bir duyarlığın ayrıntılarını önümüze sermektedir. İlginç bir girişim, parıltılı bir şiir, gerçek bir şair.

(CEMAL SÜREYA. Direnmeler. Kapak yazısı. 1973)

Doğa, halk bilgisi, halk tarihi ve halkın yaşantıdan gelen bakış açısının dile yansımaları, Tahsin Saraç'ın şiirinin özeti budur. Türkmen obasına keseden giden yolu bırakıp, yer yer koyaklara sapıp kuru dere yatağı çakıl taşlarına çarpsa da şiiri, varacağı doruğu baştan bilen bir Türkçenin kılavuzluğundadır o. Dengini Türkmen mayasına sağlam bağlamıştır. Okuyun DİRENMELELER'i, Pir Sultan Abdal'ın damarı nasıl atıyor dizelerde görün.

(CEYHUN ATUF KANSU. Pir Sultan Damarı. BARIŞ. 6 Eylül 1973)

...«Hep yeni ve şaşırtıcı sözcük yaratmalarıyla, yıpranmamış şiirlerle Tahsin Saraç'ın Türk şiirinde özel bir yeri var. Saraç, şiirin sesini yığınlaşmaya ve yabancılaşmaya karşı yükseltiyor; huzursuz, insancıl ve demokratik hedefler için savaşımın belirlediği bir çağda, şiirsel ben, sevginin militan bir dâvacısı oluyor».

(YÜKSEL PAZARKAYA. Die Wasser sind weiser als wir. München, 1987)

Çoktanberi yitirir gibi olduğumuz bir erkek ses getiriyor şiirimize Tahsin Saraç. (...) Bu kitabı ile Tahsin Saraç'ın, yayan yapıldak, yabuz yaplak, yoksul, yoksun bir topluma güçlü bir nefes getirdiğini söylememi başıslarsınız sanırım. Bu kitabı okurken, adının tersine, bir ölümsüz yalnızlıktan kurtuldum. Avurtlarımı doldura doldura, gür şiirler okuyabildim. Tahsin Saraç'ı başarısından ötürü kutlarım.

(MEHMED KEMAL. Bir Ölümsüz Yalnızlık. 28.4.1965. Vatan)

Bu anlam yoğunluğu yüklü imgeler, ayrıca dilsel bir çabayı yansıması yönünden önemlidir. Saraç'ın şiirini diri tutan öğelerden biri de, dilimizin en uç noktalarındaki filizlenmeleri bulup çıkarmasıdır.

(ADNAN BİNYAZAR. Direnmeler. Türk Dili. Ağustos 1973. Sayı: 263)

...«Öztürkçenin hemen görünmesi ya da yansıması. Bu görünüm ve yansıma imgenin diri oluşundan geliyor. Yalnız diriliğinden değil, şiirin çatısına iyi düşürülüşünden. (...) Tahsin Saraç, özgürlük kavramını en güzel yanıyla somutlayan ozanlardan biri. Bir özgürlük ve bağımsızlık ozanı da diyebiliriz ona. Yalnız özgürlük mü? Kavgaların ozanıdır da Tahsin Saraç».

(ABDÜLKADİR BULUT. Direnmeler Üstüne. Varlık, Şubat 1974)

İ Ç İ N D E K İ L E R

BİR ÖLÜMSÜZ YALNIZLIK

Karşı	7
Tiksinti	9
Çağlar Boyu	11
Değil ki	12
Bir Ölümsüz Yalnızlığa Şimdi Otağ Kurduğumuz ...	15
Işıklı Batak	16
Bozgun	18
Yalnızlığımı	19
Soylu Utku	20
Ama Sen	21
Boğuntu	23
Güçlü Ölüm	24
Geçkin Bir Kızdan Geceye	25
Kent-Güzel	26

GÜNEŞ KAVGASI

Gök Gök Olalı Tanık	29
Kıya, Kan, Hak ve Sevi	30
Ak Avrupa yada Isırgan Uygarlık	32
Çağlardan Öfkelerin Gök Gürlemesi	33
Senleme	35
Sen Üzre Dal Dal İniş	38
Kanarya Sabahında Erinç	39
Çıplak Bir Sevi Üzre	40
Çatlayan Yalnızlık	41
Kırık İkinci	42
Bir Kıl Boyunlunun Yersiz Ölümü İçin	43
Bir Seine Gecesi	45
İşte O Atatürk	47
Kavram Atatürk İçin	49
Son Mavi Kuş	51
Kara Kısırak	52
Deli	54
Kör	55
Güz ve Göç Üzre	56
Görünüm	58

DİRENMELER

Anadolu'da	63
Ben Ozanım	64
Uzarım Uzay Boyu	65
Ozan Ata Pir Sultan'a	66

Gecenin Karnı	69
Türkmen Çeliği	70
Senden Ey Karanlık, Senden	71
Kavga	72
Utanç	73
Ölümsüzlük Otu	75
Kara Belge	76
Yetingenlik, Korku ve Acı Üstüne	78
Diriliş	79
Sürüngeñler Yılıksı	80
Çöl-Acı	81
Kesit	82
Değintiler	83
Gibi Üzerine Türlemeler	84
Köpekleme	85
Yeraydın	87
Altı Arareñk Üstüne	88
Yıldızlar Çobanı	90
Bilgemi	91
Çiçek Karanlığına Tüneyen Sevgi	82
Buruk Sevi	93
Ayrılık yada Bir öyle Öykü	94
Sıcak Anılı Öykü	96
Yansımalar	98
Bir Yaşama Sevinci Uç Verirken	99
Umutsuzluğun Umudu	101
Deniz Kıyısında, Kavgasız	102
Örenlenmek, Ölümlemek	103
Bir An Karamsar	104
Onduran Acı	105
Türlü Yalnızlık	106
Yalın Acı	107
Üçlükler	108
Umudun Alınan Kuşu	109
Tanımlar	110
Renkler Arasından Acıda Kışlamak	111
Ölüm Sergeni	112
Yarinsızlık	113
Yaz Kırığı	115

GÜVERCİN KASAPLARI

Güvercin Kasapları	121
Karşiyaka'nın Üç Gülü	122
İçerden İşıyabilmek	123
Ruhi Su'da Türküllemek	124

Çingene Balyozunda Akla Kara	125
Kirli El	127
Otuzüç Menekşe	128
Halkım, Mustular Sana	130
Dudakların, Gül Şenliği	133
Sevgiyi Boyutlandırmak	134
Bir Senle Ancak Yaşam Tümdür	135
Bir Senleme	136
Geceler Güzelliğinden Geldin	137
Dar Sular	138
Üzüm Memeli Eceler Soyu	139
Üçer İkilik yada Çatal Sevgi Dönemeci	140
Çoğullanma	141
Türkiye	145
Ana Öğüdü	146
Çocuklar Kardeş Oldu mu	147

BİR SEVGİYİ GÖRÜNTÜLEME

Gündoğumu	151
Senin Güzelliğın ve Senin Suskunluğın	152
Sevginin Denklemi	153
Severken Söylenenlerden	154
Sevgine Kilitlenmek	156
Görece	157
Seni Tanımlamak	158
Sevgiye Saygı	159
Acısızlığın Acısı	160
Mutluluğın Mayası	161
İki Uçtan da Çekmek	162
Yürek Çölleşmesi	164
Sevgiyi Varlamak	165
Tekil Işımak	166
Zamansızlık Boğuntusu	167
Sevgide Ölüm ve Biz	168
Kan Ortamı	169
Ölümlle Yenmek	170
Yaşamak yada Anı Gibi	171
Mermeri Gülümsetmek	172
Buruk Özlem	173
Yol Ayrımında	174
Günbatımı	175
Tahsin Saraç	177
Saraç'ın Aldığı Ödül ve Nişanlar	179
Tahsin Saraç'ın Yapıt ve Çevirileri	180
Tahsin Saraç Üzerine Söylenenlerden	182